ХЭД ҺААЛИШАД! ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 1250 КИЛОГРАММ ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСЭЭ!

ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 234 (11832)
1968 оной октябриин 4, пятница
сэн 2 мүнгэн

эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Харганаагай фермын түрүү һаалишан Дари Ленхобоева зунай бэлшээриин дүрбэ һара соо үнеэн бүриһөө 1300 шахуу килограмм һү haaжа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа. Ерэхэ үбэлжэлгын 7 һара соо үнеэн бүриин 1400 килограммһаа бага бэшэ һү һааха зорилготой.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Ленхобоева.

ПСС-эй ОБКОМДО, БурАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

…Н-ҮДЫН АЙМАГАЙ КИРОВЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ, ЗАГАРАЙН АЙМАГАЙ ЭРХИРЭГЭЙ СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАД БОЛОН МАЛ АДУУЛАГШАДАЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

…й байжа эдеэлхэ долоо һарын тур… …иеэн бүриһөө дунда зэргээр 1250 ки… …и һү һааха социалис уялга аба… …аан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ …ой, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхо… …лишад, мал адуулагшадай үүсхэлые …эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй …рнүүдэй Совет һайшааба.

…вэй нэрэмжэтэ колхозой болон Эрхи… …овхозой һаалишад, малшадай хандалга… …е мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дун… …эноор зүбшэн хэлсэжэ, адууһа малай …эдеэлхэ үедэ ехээр һү һаахын түлөө со… …мүрысөө хаа хаанагүй дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомуудые, үйлэдбэриин управленинүүд болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаа.

Һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөе үргэнөөр харуулжа, колхоз, совхозуудай коллективүүдэй абаһан социалис уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһан тухайнь саг үргэлжэ бэшэжэ байхыень «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Буряадай залуушуул» газетэнүүдые, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радио-дамжуулгын болон телевидениин комитедые уялгалба.

ЛЕНИН ТУХАЙ—БҮХЫ АРАДТА

КИЕВ. (ТАСС). Украинын бүхы 25 область дотор 150-һаа 420 хүрэтэр ленинскэ лектори хүдэлнэ. УССР-эй «Знани» бүлгэмэй лекторнүүд республикын хото городууд, хүдөө нютагуудай ажалшадтай 250 мянга дахин уулзаһан байна. Тэдэнэр Ленинэй үзэл сурталай мүнхэ хүсэн, ленинскэ национальна политикын илалта, вождиин захяа заабарине бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө партиин ба арадай тэмсэл тухай хөөрэдэг юм.

КАДРНУУДЫЕ БЭЛДЭЛГЭ—АМЖАЛТАТА АЖАЛАЙ ЭХИН

ВЦСПС-эй ПЛЕНУМ

ВЦСПС-эй пленум Москвада октябриин 2-то хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Арадай ажахыда техническэ дэбжэлтэ бэелүүлхэ хэрэгтэ профсоюзуудай хабаадаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлөө.

Научно-техническэ дэбжэлтын, ниитын үйлэдбэриин ашаг үгэсые дээшэлүүлгын талаар КПСС-эй XXIII съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалга профсоюзуудай, НТО-гой, ВОИР-ай эмхинүүдэй шухалын шухала зорилго гээд энэ асуудалаар абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Профсоюзуудай комитедүүд болон соведүүд техническэ эрдэм ухаа тайлбарилан нэбтэрүүлхэ хүдэлмэреэ үргэдхэхэ, эрдэм наукын эмхи зургаанууд болон предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй творческо хани холбоогоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ бүри ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй. Техническэ дэбжэлтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ профсоюзуудай хабаадаха асуудалаар ВЦСПС-эй Президиумэй хараалһан хэмжээ ябуулгануудые пленум һайшааба.

Профсоюзай кадрнууд, эдэбхитэдэй дундахи хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ хоёрдохи асуудалаар ВЦСПС-эй секретарь Н. Н. Романов элидхэл хэбэ.

СОВЕТ-ЙЕМЕН ХЭЛСЭЭНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Йеменэй Араб Республикын Премьер-Министр Хасан Аль-Амри гэгшэдэй хэлсээнүүд Кремль соо хэгдээд, хани халуун оршон байдалда октябриин 2-то дүүрэбэ.

УЛАСХООРОНДЫН ФЕСТИВАЛИИН ЭРХИМҮҮД

СОЧИ. (ТАСС-ай корр.). Совет композитор Александр Холминовай толгойлһон залуушуулай дуунай уласхоорондын хоёрдохи конкурсын жюри урин шадабаритайгаар дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй нэрэнүүдые соносхобо. Эстрадын артистка **Паша Христова** (Болгари), Молдавиин гүрэнэй филармониин дуушан **Ольга Сорокина** (СССР) дуушадай дундаһаа шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. **Иоланте Барусевич** (Польшо), **Жуже Мари** (Венгри) гэгшэдтэ жюри хоёрдохи, гурбадахи һуури олгобо.

«Эстони» гэжэ гүрэнэй академическэ театрай дуушан **Вольдемар Куслап** (СССР) жюриин гэшүүдэй олонхиин дуугаар эрхим дууша гэжэ тоологдобо. **Тадеуш Вожьняк** (Польшо), **Георгий Минчев** (Болгари) хоёрдохи һуури хубаалдаа. Монголой дуушан **Гэрэлт-Од Нарапгийн** гурбадахи һуури эзэлээ.

Зунай бэлшээриин хаһада һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаһан Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой һаалишад, малшадай абаһан уялгаяа дүүргэһэн тухайнь манай газетын хоёрдохи хуудаһанда уншагты.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГАЙ КИРОВЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ҺААЛИШАД, МАЛ АДУУЛАГШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГА

…Ленинэй түрэһөөр 100 жэ… …нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын …жэ байхадаа бидэ, Улаан… …агай Кировэй нэрэмжэтэ …һаалишад, мал адуулагшад …й байжа эдеэлхэ үеын …а соо, байгша оной октябрь… …э жэлэй апрель дүүрэтэр …риин 1250 килограммһаа …э һү һааха гэжэ уялга аба…

…ой хабар малаа зунай бэл… …гаргахынгаа урда бидэ хүхэ …үедэ һү ехээр һаахын тү… …алис мүрысөө дэлгэрүүлэел …еспубликынгаа һү һаалиин …үүй бүхы һаалишад, мал… …адаһан байгаабди. Бидэ хэ… …гадөө хүрэжэ, зунай дүрбэ… …е бүхы колхозоороо үнеэн бү… …1005 килограмм һү һаагаабди.

…алис уялгаяа амжалтатайгаар …оэймнай ашаар нёдондоной …нхитэй сасуулхада, 25 про… …ехэ һүн абтажа, мүнөө сен… …28-да гүрэндэ һү худалдаха …тэ түсэб болзорһоонь урид …э арга бии. Энэ жэлэй …ар түсэбһөө гадуур үшөө …ентнерһээ бага бэшэ һү ху… …аргатайбди.

Хабар эхилһэн мүрысөөгөө саашадань үргэлжүүлхэ гэжэ шиидэбди. Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула бүхы тэжээлээ бодомжотой зүбөөр гаргашалха болонобди. Бүхы тэжээл уридшалан һайнаар буйлуулагдажа эдюулэгдэхэ, малай ашаг шэмынь зэргээр, зүб рационоор эдюулэгдэхэ байна. Һү һаалиие дээшэлүүлхэ бүхы эрхэ байдал манайда бии. Үбһэн нёдондонойхиһоо ехэ бэлэдхэгдээ. Кукурузын силосшье урдынхиһаа һугарггүй ехэ дарагдаа. Зелёнко, корнеплодууд горитой абтанхай. Ойрын үдэрнүүдтэ тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэнүүдээ хүдэлгэжэ эхилхэмнай. Үнеэдые зүбөөр харууһалжа, эдеэлүүлжэ, һайнаар һааха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулхабди. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө тугал абахабди.

Урдынхидаал адляар һаалиин фермэнүүдтэ ариг сэбэрые наринаар сахиха, һайн шанартай, сэбэр һү абахын түлөө тэмсэхэбди.

Фермэ бүхэндэ һаалишадай дунда зооветһуралсал эмхидхэжэ, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые ходо халан абалсажа, гээгдэгшэдтээ туһалжа байхабди. Үбэлжэлгын үедэ һаалишан бүхэн үнеэн бүриин 1250 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө мүрысэхэ юм. Харин манай түрүүшүүл бүришье ехэ һү һаахаар шиидэ. Жэшээнь, П. Жамсаранова өөрынгөө хаража байһан үнеэдэй тус бүриһөө 1650 килограмм һү, Д. Ленхобоева — 1400 килограмм, Л. Собенникова—1350 килограмм һү һааха зорилготой.

Үбэлэй сагта һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөндэ республикымнай бүхы колхоз, совхозуудай бүхы һаалишад, мал адуулагшад эдэбхитэйгээр оролсохо байха гэжэ этигэнэбди. Тиигэбэлнай республика дотор бүхыдөө нилээд ехэ сагаан эдеэн нэмэжэ абтаха ха юм. Тиимэһээ манай жэшээгээр үбэлэй сагта һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсыт гэжэ һаалишад, мал адуулагшадые үнэн зүрхэнһөө уряалнабди.

Социалис уялгада гар табигшад:
П. ЖАМСАРАНОВА, Д. ЛЕНХОБОЕВА, Б. НАЙДАНОВА, Е. НОВИКОВА, Л. СОБЕННИКОВА, В. СКВОРЦОВА—һаалишад, Ф. БУТАКОВ — мал адуулагша, О. ГАРМАЕВА — һаалиин фермые даагша. Б. ХАНДАЖАПОВ — зоотехник, Г. ТАРНУЕВ — колхозой түрүүлэгшэ, Б. ГОНСОРУНОВ парткомой секретарь.

ГАБЬЯАГАЙНЬ ЗЭРГЭЭР АЖАЛЫНЬ СЭГНЭГДЭХЭ

Бэрхэ малшадта мастернуудай нэрэ зэргэ олгогдодог болохонь

Хүдөө нютагуудай олон миллион хүдэлмэрилэгшэдые, тэрэ тоодо түбхын түрүүн малшадые баясуулха хэмжээ ябуулга хараалагдаба. Ушар юуб гэхэдэ, байгша оной октябриин 1-һээ эхилжэ мал ажалай фермэнүүдэй бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдтэ «Мал ажалай нэгэдэхи классай мастер», «Мал ажалай хоёрдохи классай мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо шиидхэбэри абтаа.

Манай малшадай габьяае үндэрөөр сэгнэһэн, тэдэнэй шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ гэһэн парти, правительствын анхарал, эрхим хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаарнь урмашуулха гэдэг гүрэнэй оролдолго энэ мэдээсэлһээ харагдана. Мал ажалай нэгэдэхи классай мастернуудай салин хүлһэн дээрэнь һара бүри 20 процентын, хоёрдохи классай мастернуудай—10 процентын нэмэлтэ үгтэхөөр тогтоогдоо.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерство Хүдөө ажахын бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-тай зүбшэжэ, совхозууд болон гүрэнэй бусад хүдөө ажахын предприятинуудай малшадта мастернуудай нэрэ зэргэ олгохо дүрим зохёобо.

Совхозуудай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ нэгэдэхи, хоёрдохи классай мастернуудай нэрэ зэргэ олгохо дүримые баримталан, колхозуудай малшадта иимэ нэрэ зэргэ олгогдохоор һанамжалагдан дурадхагдаа.

Малшадай шадабари мэргэжэл хайшан гээд тодоруулагдахаб, иимэ нэрэ зэргэдэ хэн хүртэхэ ёһотойб? гэһэн ТАСС-ай корреспондентын асуудалда СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэһээ иигэжэ харюусаа.

— Мал ажалай гол һалбаринуудта хүдэлдэг бүхы хүдэлмэришэдтэ иимэ дүримөөр нэрэ зэргэ олгогдодог байха. Энээн соо дурдагдаһан мэргэжэлнүүд олон. Тэдэнэй тоодо мал ажалдахи эгээн дэлгэрэнги мэргэжэлтэд, һаалишад, тугалшад, мал адуулагшад, гахайшад, хонишод, тахяашад, адуушад болон бусад ороно. Гэхэтэй хамта ан, оро үсхэбэрилэгшэд, зүгышэд тэдэнтэй адли эрхэтэйгээр нэгэдэхи, хоёрдо классуудай нэрэ зэргэдэ хүртэжэ болохо. Мүн тэмээ, элжэгэ, оро үсхэбэрилхэ, харууһалха мэргэжэлтэд хараада абтанхай.

«Мал ажалай мастер» гэһэн нэрэ зэргэ хүдэлмэришэдтэ олгохо саг үргэлжын аттестационно комиссинууд ажахынуудта эмхидхэгдэхэ юм. Тэрэ комисси иимэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ кандидадуудай эрдэм мэдэсые сэгнэжэ, тэдэнэй ажалай мэргэжэл шадабариие элирүүлэн тодоруулха.

Отделенинүүд, фермэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд эрхим малшадаа комиссида зууршалха ёһотой. Гэхэтэй хамта хүдэлмэришэд өөһэдөөшье мэдүүлгэ үгэжэ болохо юм. Гэхэтэй хамта бүхы ушарта тус дүримэй үндэһөөр энэ асуудал шиидхэгдэхэ зэргэтэй.

Мал ажалай мастер хадаа шадабари мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэн байхаһаа гадна, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ажаллаха талаараа эрхим жэшээ харуулха ёһотой. Харин мүнөө малай анатоми, физиологиин үндэһэ һуури, тэдэниие хооллуулха ба харууһалха гурим мэдэхэгүй, машина болон оньһон техникэ хэрэглэжэ шадахагүй байбал, мал ажалай мастернуудай нэрэ зэргэдэ хүртэжэ шадахагүйнь элитэ.

Эдэ асуудалнуудые малшад хэр зэргэ ойлгоноб гэжэ аттестационно комисси зооветһуралсалай программын хэмжээн соо шалгажа үзэхэ болоно. Хоёрдохи классай мастер мал ажалда гурбан жэлһээ доошо бэшэ болзор соо хүдэлһэн, мүн ажахын, фермын, бригадын туйлалтаһаа 10—25 процент дээгүүр ашагые өөрынгөө даадаг бүлэг малһаа (гү, али шубуудһаа) дунда жэшээгээр хоёр гурбан жэлэй турша соо абаһан байха зэргэтэй.

Нэгэдэхи классай мастернуудта бүри ехэ эрилтэ табигдана. Тэрэ хадаа мал ажалда табан жэлһээ доошо бэшэ болзор соо ажаллаһан байхаһаа гадна, хоёрдохи классай мастернуудай туйлалтаһаа 5—10 процент дээгүүр үйлэдбэриин дүнгүүдтэй байха ёһотой. Онсо ехэ амжалта туйлаһан түрүүшүүл болзорһоо урид нэгэдэхи классай нэрэ зэргэдэ хүртэжэ болохо. Гэбэшье тэрэ малшан гурбан жэл соо таһалгаряагүй ажаллаһан байха зэргэтэй.

Фермэнүүдтэхи ажалай олон тоото онсо өөрэ ушарнууд малшадта иимэ нэрэ зэргэ олгохо дүрим соо хараада абтаа.

Энэ дүримые ажахы бүхэндэ хүргэхыень СССР-эй Хүдөө ажахын министерство тэрэнэй мэдэлдэ байдаг албан зургаануудые уялгалба.

(ТАСС).

ЗАГАРАЙН АЙМАГАЙ ЭРХИРЭГЭЙ СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАД, МАЛ АДУУЛАГШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГА

…мир Ильич Ленинэй түрэ… …100 жэлэй ойн хүндэлэлэй со… …е мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ …Энэ алдарта ойе завод, фаб… …удай, колхоз болон совхозуу… …ллективүүд ажалай амжалтаар …усэлэнтэй, Тиимэһээ бидэнэр, …й аймагай Эрхирэгэй совхо… …алишад, мал адуулагшад бүгэ… …лай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр …лсээд, агуу ехэ Ленинэй тү… …100 жэлэй ойе угтуулан ехэ …та туйлаха, үбэлжэлгын хаһа (1968 оной октябрь—1969 оной …) үнеэн бүриин 1250 кило… …һаа бага бэшэ һү һааха уялга… …е абанабди.

…оошэ хабартаа, адууһа ма… …най бэлшээридэ гаргагдажа …а. зунай дүрбэн һара соо …бүриһөө мянган килограмм һү …н түлөө мүрысэхые уряалжа …ынгаа бүхы һаалишад, …дуулагшадта ханлаһан байгаа… …эрэ үгэдөө хүрөөбди гэжэ мү… …хадтаа дуулганабди. Зунай …һарын туршада совхознай …бүриһөө 1062 килограмм һү …. Тиихэдэ 1-дэхи фермэдэ …е бүриин 1140 килограмм һүн …ад байна. Ажахымнай түрүү… …бүришье ехэ амжалтатай. һаа… …С. Донитова, Н. Плансонова, …ыкова гэгшэд үнеэн бүриһөө …—1464 килограмм һү һаанхай.

…ай үедэ туйлаһан амжалтаар …га амарангүй, саашадаа үшөө …ар ажаллажа, үбэлэй сагта һү …һааха гэлсэбэбди. Тиимэ арга …ажахыдамнай бии. Сагай уларилай муу байбашье, совхозой луговодууд һайнаар ажаллажа, нёдондонойхиһоо гурба мянган центнерээр ехэ үбһэ бэлэдхээ. Адууһа малнай нёдондонойхиһоо ехэ шэмэтэ тэжээлээр хангагдаа.

Тиимэһээ бидэнэй зорилго юуб гэхэдэ, бэлэдхэжэ абаһан тэжээлээ зүбөөр гаргашалжа, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэбди. Үбэлжэлгын хаһа оротор үнеэдэй бүхы байрануудта тэжээлыень гидролизно аргаар буйлуулха хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдэхэ. Тэжээл һайнаар буйлуулагдажа, амта шэмэтэй болгогдожо, һаамхай үнеэдтэ үгтэхэ. Үнеэдые уяанда байлгаһаар ашаг шэмыень хаража, эдеэлүүлхэ болонобди.

Октябриин 15 болотор малай бүхы байрануудые заһабарилха, үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ, Онохой-Шэбэр болон Ацагадай фермэнүүдтэ шэбхэ шабааһа гаргадаг транспортёрнуудые тодхохобди.

Продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха. Энэ зорилгоор малда үгтэхэ тэжээлые наринаар гаргашалха, һү һаали абалгада гаргашалагдаха бусад гаргашануудые хорооохобди. Нёдондонойхидол адляар һүеэ эрхим шанартайгаар гүрэндөө худалдахабди. Ариг сэбэрые сахиха конкурс фермэнүүд хоорондоо соносхохобди.

Бидэнэй абаһан уялганууд харюусалгатай. Үбэлдөө һайнаар ажаллажа, нёдондоной үбэлжэлгын үеһөө үнеэн бүриин 400 гаран килограмм һү ехээр һааха болонобди. Табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадахабди. Һаалишад, мал адуулагшад мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, уялгануудаа дүүргэхын тула хүсэлэл оролдолго гаргаха байха.

Үбэлэй үедэ малшадай байра байдалые һайжаруулха гээшэ шухала. Ойрын үдэрнүүдтэ малшадай гэр байранууд заһабарилагдажа дүүргэгдэхэ. Совхозой нэгэ фермэдэ хоёр халаанай ажал эмхидхэгдэхэ болоно. Бүхы фермэнүүдэй малшадые зоотехническэ һуралсалда хабаадуулхабди.

Үбэлэй үедэ һү һаалгаяа хаа хаанагүй дээшэлүүлхэ гээшэ хүндэтэй зорилго. Бидэнэй жэшээгээр ажаллыт гэжэ Буряадайнгаа колхоз, совхозуудай бүхы һаалиин фермэнүүдэй ажалшадые уряалха байнабди. Туйлаһан амжалтамнай В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэг болохо.

Социалис уялгада гар табигшад:

А. ПАХЕЕВ, совхозой директор, Б. ДАНДИТОВ, парткомой секретарь, Р. ДЫЛЫКОВА, Р. ДАМБАЕВА, И. ЛУМБУНОВА, В. ПОЗДНЯКОВА, Ц. ЖАМСАЕВА — һаалишад, Г. ИНТИГРИНОВ, М. ГУСЕВ, — мал адуулагшад, Г. МУНКУЕВ—отделениие эрхилэгшэ, А. ТУЛУСОЕВ—главна зоотехник, К. УЛАНОВ — рабочкомой түрүүлэгшэ.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ ЭХИЛБЭ

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ АНХАРАЛ ХАНДУУЛАГДАХА

Улаан-Үдэ городой Советскэ районой промышленна предприяти, эмхи зургаануудта, организацинуудта политическэ һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ — хаа хаанагүй түрүүшын хэшээл болобо.

Һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ партиин райком политическэ гэгээрэлэй байшантай хамта пропагандистнуудай семинар үнгэргэһэн байгаа. Мүн партиин райком партийна бүхы организацинуудай секретарьнуудые суглуулжа, коммунистнуудай, комсомолшуудай һуралсалай жэл эмхитэйгээр эхилхэ гэжэ ойлголсоһон байна.

Энэ жэлдэ партиин райком пропагандистын хүдэлмэридэ дүршэл ехэтэй, эрдэм бэлэдхэлтэй хүнүүдые, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые коммунистнуудай, комсомолшуудай һуралсалда пропагандистаар табиха гэжэ оролдоһон байна. Жэшээнь, эгээл бэрхэ хүнүүд комсомолшуулай һуралсал хүтэлхөөр томилогдоо. Шэлэй заводой директор А. Р. Болотов, горпромторгын директор Н. Д. Дашибалов, цехүүдэй начальнигууд болон бусад хүтэлбэрилэгшэд комсомол залуушуулай һуралсал хүтэлбэрилхэ болонхой.

Октябриин 1-дэ районой бүхы партийна, комсомолой организацинуудта түрүүшын хэшээл яһала эмхитэйгээр үнгэргэгдэбэ. Жэшээнь, судна заһабарилгын заводто түрүүшын хэшээл илангаяа һайнаар, эмхитэйгээр үнгэрбэ. Оёдолой нэгэдэлдэ марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха хоёр һургуули, комсомолшуудай хоёр кружок бии юм. Эдээнэй түрүүшын хэшээл яһала эмхитэйгээр үнгэрөө. Гэбэшье һаа, зарим партийна организацинуудта, жэшээнь, шэлэй заводто, «Электромашина» заводто хүдэлмэришэдые саг соонь сүлөөлжэ үрдеэгүй дээрэһээнь хүнүүд үсөөншэг байгаа. Бүри урда тээнь зохихо хэмжээнүүдые абаа һаань, иимэ юумэн болохогүй байгаа. Тиимэһээ түрүүшын үдэрһөө эдэ мэтын дутагдалнуудта анхарал хандуулагдаха ёһотой.

А. УЛАХАНОВ.
КПСС-эй Советскэ райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

ПАРТИИН ТҮҮХЭ ШУДАЛНАБДИ

Буряадай барилгын управлениин 3-дахи СМУ-да марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха һургуулида пропагандистаар табадахи жэлээ хүдэлнэб. Хамта дээрээ 18 жэл соо энэ даалгабари дүүргэжэ ябагдана. Октябриин 1-нэй үдэр шэнэ жэлэймнай түрүүшын хэшээл болобо.

Манай һургуулида 12 хүн — барилгын элдэб мэргэжэлтэд һурадаг. Эдэнэр бултадаа түрүүшынгээ хэшээлдэ байба. Түрүүн эмхидхэлэй суглаа хэжэ, старостаа олообди. Залуу коммунист слесарь-хабсаргагшадай бригадир Владимир Белобородов старостаар һунгагдаба. Һара бүридэ, түрүүшын, гурбадахи понедельник бүхэндэ, үдэшын 5 час 30 минутада хэшээлнай эхилдэг байха.

Үзэхэ темээ һонирхолтой, ойлгосотой болгохын тулада харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые үргэнөөр хэрэглэдэг гуримтайбди. Иимэ хэрэгсэлнүүдшье яһала бии. Жэшээнь, үзэхэ темэдээ хабаатай кинофильм политическэ гэгээрэлэй байшангһаа абадагбди. Мүн КПСС-эй түүхээр альбом бии. Гадна фото-зурагууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг юм.

Октябриин 1-дэ үнгэргэгдэһэн хэшээл дээрээ эмхидхэлэй суглаа хэһэнэй һүүлээр социализм байгуулхын түлөө партиин тэмсэл гэһэн темээр партиин XIV, XV съезднүүд тухай хөөрэжэ үгөөб. Тиигээд удаадахи хэшээл дээрэ хөөрэлдөөн болохо — материалаа хэр ойлгоһон тухайнь һурагшадаа шалгахаб. Тиимэһээ хүнүүдтэ асуудалнуудые даалгажа үгтэһэн байна. Иимэ хөөрэлдөөмнай яһала һонирхолтойгоор үнгэрдэг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүнүүд үзэһэн темээрээ үгэ буляалдадаг юм.

Хүнүүдэй хэшээлһээ таһалдаха ушар балай болодоггүй.

П. ЯХНОВЕЦКИЙ. **Буряадай барилгын управлениин 3-дахи СМУ-гай марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха һургуулиин пропагандист.**

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР А. П. ОКЛАДНИКОВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй НАУКЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Буряад орондо түүхын эрдэм хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин түүхэ, хэлэ бэшэг болон философиин институдай директор — профессор **Окладников Алексей Павловичта** Буряадай АССР-эй Наукын габьяата ажал ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной сентябриин 30.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАҺАН АЖАХЫДА

ЗУНАЙ ДҮРБЭ ҺАРА СОО ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 1000 КИЛОГРАММ ҺҮН ҺААГДАА

ХОЁРДОХИ ШАТАДАА ГАРАХАМНАЙ

Зунай элдин сагай орожо байхада, манай совхозой һаалишад, мал адуулагшад июнь-сентябрь һарануудта үнеэн бүриһөө мянган килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгануудые абаад, республика дотороо мүрысөө үүсхээ һэн. Имэ зорилго табихадаа, ажахынгаа бүхы арга боломжонуудые хаража үзэһэн байгаабди. Бэлшээриин хаһа орохотой сасуу һаамхай үнеэд ногоо элбэгтэй бэлшээридэ адуулагдаһан, һүниндөө манажа хонодог бологдоо. Совхозоймнай хоёр фермын мал һайн бэлшээритэй газарта дүтэ байлгагдаһан байна. Бүхэли зундаа үнеэдэй ашаг шэмые хаража, литр һүн бүридэ 200 грамм концентрат үгэжэ байгаабди. Талха тарянай зүйл эһээгдэжэ, һайса буйлагдажа үгтэдэг болоһон юм. Энээнһээ гадна, фермэ бүхэндэ тусгаар таряалан даалгажа, ногоон конвейертэ 145 гектар горох болон обёосой холисо тариһан байнабди. Энэмнай август-сентябрь һара соо малда эдюулэгдэжэ байгаа.

Урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхын тулада ажалай эмхидхэл болон малай харууһые һайжаруулха тухай хэлсэхынгээ хажуугаар һаалишад, мал адуулагшадай дунда ехэхэн ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдаба. Һаалиин фермэнүүдтэ тодорхой даалгабаринууд үгтэһэн, һаалишад өөһэд хоорондоо мүрысэжэ эхилһэн байна. Совхозоймнай дирекци, партиина болон профсоюзай комитедүүд фермэнүүдэй хүдэлмэришэдые урмашуулхын, тэдэниие ажал хэрэгтэнь эдэбхижүүлхын тулада тусхай хэмжээнүүдые хараалаа. Зунай дүрбэ һарын дүнгөөр уялгаяа бэелүүлжэ, түрүү гараһан фермэнүүдтэ совхозойнгоо дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха гэлсэгдээ. Үнеэн бүриһөө 1 100 килограммһаа бага бэшэ һү һаажа, түрүүшын һууринуудта гараһан гурбан һаалишад чемпион алдартай боложо, ВДНХ-да путевкоор шагнагдаха. Удаадахи һууринуудта гараһан гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1050 килограммһаа дээшэ бэшэ һү һааһан табан һаалишан курортнуудта, мүн амаралтын байшангуудта ошохо түлөөһэгүй путевкоор шагнагдаха байгаа. Мүн мал адуулагшад, фермэнүүдэй тушаалтад, отделенинүүдэй мэргэжэлтэд баһал урмашуулагдахаар хараалагдаа һэн.

Эдэ бүгэдэ хэмжээнүүд амжалта туйлахадамнай ехээр туһалһан байна бшуу. Мүнөө сентябрь һара дүүрэжэ, зунай дүрбэ һарымнай дүнгүүд согсологдожо байна. Мүрысөөнэй дүнгөөр ажахыдамнай үнеэн бүриһөө 1062 килограмм һүн һаагдаа гэхэ гү, али зунай һарануудта абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээд байнабди. Бэлшээриин хаһада һү ехээр һаажа, энэ оной гурбан кварталай түсэбые арба гаран хоногоор уридшалан дүүргэбэбди. Жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 15,5 мянган центнер һүн һаагдажа, 13 мянга шахууень гүрэндэ худалдагдаа.

Илангаяа ехэ амжалта совхозоймнай Эрхирэг тосхондохи, мүн Аһбажалай фермэнүүдтэ туйлагдаһхай. Эрхирэгэймнай һаалишад июнь-сентябрь һарануудта үнеэн бүриһөө 1140 килограмм һү һаагаа. Совхозоймнай эрхим һаалишад Р. Дылыкова, Н. Плансонова, С. Донитова гэгшэд дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриин 1200—1400 килограмм һү һаагаад байна. Мүн һаалишад Ц. Цыремпилова, Р. Альчиханова, Ц. Жамсаева, Д. Цымпилова, М. Цыденова, В. Дашиева, Н. Сайфутдинова, В. Позднякова, Ц. Лумбунова болон бусад абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Мал адуулагшадай дундаһаа нүхэд Г. Интигрипов, М. Мылзенова, Н. Евшеев, М. Гусев, Ф. Ходаков, Н. Баторов, Г. Дондуков, Н. Цыбиктаров гэгшэдэй магтаалтайгаар ажаллаһаниень тэмдэглэмээр.

Эдэ нүхэдэй ажалаараа үльгэр жэшээ харуулһанай, фермэнүүд дээрэхи хүдэлмэриин зүбөөр эмхидхэгдэһэнэй ашаар лэ амжалта туйлагдаа ха юм. Илангаяа харюусалгатай тушаалда коммунистнууд ажаллажа, горитой хүдэлмэри ябуулаа. Фермые даагшанар М. А. Доржиев, Г. Д. Батомункуева, Н. В. Чумаков гэгшэд хүдэлмэреэ зүбөөр эрхилжэ, һаалишадые ажалдань эдэбхитэйгээр хабаадуулжа шадаһан байна. Ацагадай фермын коллектив (даагшань Н. Ш. Очирова) мүрысөөндэ мүн лэ урагшатайгаар хабаадалсаа.

Теэд мүнөө ажалайнгаа дүн согсолоод байхадаа, манай совхозой һаалишад, мал адуулагшад үшөө ехэ харюусалгатай хэрэг тухайгаа хэлсэбэ. Зунай хаһада һү ехээр һаагаад хэн һанаагаа амардаг һэм, үбэлдөө бүрил харюусалгатай ажал гарадаг. Тиимэһээ совхозоймнай малшад арга боломжоёо дахин хаража, үбэлдөө һү һааляа дээшэлүүлхэ тухайгаа хамтааран хэлсэжэ байна. Үбэлэй хаһада сагаан эдеэ элбэгээр абаха гээшэ фермын хүн бүхэнэй шухала хэрэгынь болоно. Хэрбээ нажартаа үнеэдэй һаалияр һайн байбал, үбэлдөө ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, зунайхиһаа дутуугүй һү һааха арга бии. Ажахымнай һаалишад хэхэ хүдэлмэреэ лаблажа үзөөд, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтаха хүсэл гаргажа, малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, октябрь һараһаа захалаад, долоо һарын туршада үнеэн бүриһөө 1250 килограмм һү һааха тухайгаа тодорхойгоор хөөрэлдэбэ. Тиигэжэ манай совхозойхид иимэ шухала зорилго табяад: «Мүрысөөгөө дахин үргэлжэлүүлэе» гэжэ республикынгаа һаалишад, мал адуулагшадта хандана.

Үбэлэй сагта малһаа ашаг шэмэ горитой абаха арга боломжо нютаг бүхэндэ байха гэжэ һанагдана. Энээниие ажахынгаа жэшээ дээрэһээ харанабди. Юуб гэхэдэ мүнөө жэлдэ малай тэжээл элбэг. Нёдондонойхитой сасуулбал, манай совхоз нилээд ехэ үбһэ, силос бэлэдхэжэ абаа. Үбэлжэлгын үедэ гансахан һаамхай үнеэдтэ 8400 центнер үбһэн, 2100 тонно силос, 4200 центнер концентрат, мүн бусад тэжээл үгтэхөөр хараалагдана. Хэрбээ малай тэжээлые зүбөөр хубаарилаад, тэрэнээ шанартай болгожо буйлуулаад үнеэдтэ үгэжэ байгаа һаа, үбэлэй долоо һарада хамта 12,5 мянган центнер һү һааха, гүрэндөө 10000 центнерыень худалдаха аргатай байнабди.

Энээниие нёдондоной долоо һарынхитай сасуулбал, иимэ болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ октябрьһаа захалаад, долоо һара соо совхозой үнеэн бүриһөө 780 килограмм һүн һаагдаа һэн. Харин энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ тэрэнь 1250 килограмм хүрэтэрөө дээшэлүүлэгдэхэ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө нёдондонойхиһоо 470 килограммаар ехэ һүн һаагдаха байна.

Һаалишаднай иимэ уялгануудые абахадаа, илангаяа малай харууһа, эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэхэ зорилго табина. Октябрь һарын 15-һаа эхилжэ бүхы һаамхай үнеэд уяанда байлгагдаха, толгой бүридэнь дунда зэргээр 8—9 килограмм тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол үгтэжэ байха. Фермэ бүхэндэ тусгаар цехүүд түхеэрэгдэжэ, үнеэдтэ үгтэхэ тэжээл буйлуулагдаха, шанартай һайн болгогдохо юм. Гүрэндөө эрхим шанартай һү худалдахын тулада фермэнүүд хоорондо ариг сэбэрые сахиха конкурс соносхохо, ажалай дүнгүүдые һара бүридэ согсолжо, түрүүшүүлдэ Улаан туг болон дамжуулгын вымпелнүүдые барюулха байнабди.

Үбэлдөө ехэ һү һаахын түлөө тэмсэжэ байхадаа, абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха гээшэ шухала. Гэбэшье манай совхоздо һүнэй үнэ центнерэй хори гаран түхэригтэ болодог. Энээниие горитой хямдаруулхын тулада оньһон арга үргэнөөр хэрэглэхэ, һаалишадай ажалые хүнгэлхэ ёһотойбди. Онохой-Шэбэрэй фермэдэ шэбхэ шабааһа гаргадаг транспортер, үнеэдые уһалдаг түхеэрэлгэ тохёогдохо. Ацагадай фермэдэ баһал транспортер хэрэглэгдэхэ юм. Тиигэбэшье Онохой-Шэбэртэ түхеэрэгдэжэ байһан авто-уһалуурииие «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй СМУ бэлэн болгохо байгаад, ажалыень удааруулжа байна. Мүн Хуушан-Онохойдо «Бурятцелинстрой» трестын барилгашад комплексно аргаар оньһожоруулагдаха үнеэдэй байра барижа дүүргэхэ аад, мүртэй юумэ хэнэгүй.

Манай совхозой һаалишад, мал адуулагшад үнгэрэгшэ зундаа ехэ амжалта туйлаад, хоёрдохи шатадаа гаража, үбэлдөө ехэ һү һаахын түлөө республика дотороо дахин мүрысөө үүсхэжэ байхадаа, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, абаһан уялгануудаа дүүргэжэ шадаха байха гэжэ найдахашье байнабди.

А. ПАХЕЕВ,
Эрхирэгэй совхозой директор.
Ц. ДАНДИТОВ,
парткомой секретарь.
К. УЛАНОВ,
рабочкомой түрүүлэгшэ.

Мянган килограмм! Нимэ уялга абаад байхадамнай, намһаа:

— Хайшан гээд дүүргэхээ һананат. Нёдондо энэ үедэ орой доол 700 килограмм һүн һаагдаа бэшэ һэн гү?—гээд хүнүүд һураһан юм.

Зүгөөр дүрбэ һара соо үнеэн бүриһөө мянган килограмм һү һааха гэлсэхэдэ, тиимэ амархан бэшэ байгаа. Нэгэ һаалишанай тиигэжэ хэлээд байбал, үшөөл этигэхээршье һаань, бүхы совхозоо-

ҺАНАҺАН ХЭРЭ[…] ҺАНААГААР

роо имэ зорилго табиха гээшэ һайнаар лэ ажаллаагүйдэ бүтэхэгүй байгаа ха юм. Манай совхоздо табан томохон фермэ бии. Гансахан манай 1-дэхи МТФ-дэ 150—160 үнеэн һаагдаа. Нёдондо зунай хаһада 170 гаран үнеэн тоолотдодог һэн.

Абаһан уялгынгаа хэды харюусалгатайшье һаань, манай фермын һаалишад, мал адуулагшад шанга зорилго табяа. Зунай сагта үнеэд һайнаар бэлшээгдэһэн, өөһэдөөшье фермэ дээрээ зоотехническэ заабаринуудые наринаар сахижа, һайн шанартай һү гүрэндөө худалдажа байгаабди. Тиигэжэ дүрбэ һарын үнгэрөөд байхада, манай фермынхид үнеэн бүриһөө 1140 килограмм һү һаажа, уялгаяа үлүүлэн дүүргэнхэй. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, үнеэн бүриин 400-гаад килограмм ехэ һүн һаагдаа гэхэ гү, али жэлэй эхинһээ хойшо фермымнай үнеэн бүриһөө 1903 килограмм һүн абтаа. Һайнаар ажаллабал, мүнөө жэлдэ тэрэмнай 2250 килограммда хүрэхэ байха.

Һанаһан хэрэгээ һанаагаараа бүтээхые оролдожо байдаг хүнүүд манайда олон. Һаалишан Н. Плансонова, С. Донитова гэгшэд үнгэрһэн дүрбэ һара соо үнеэн бүриһөө 1271—1463 килограмм һү һаагаа. Би энэ хугасаа соо 1240 килограммда хүргөөб. А[…] дүнгые согсолоод байхад[…] совхозой һаалишад үбэл[…] һарада үнеэн бүриһөө 125[…] грамм һү һаахаар шиид[…] зорилго бэелүүлжэ шадах[…] Шадахабди, гансал һайн[…] лаха ёһотойбди. Зунай […] мянган килограммай түлө[…] сэжэ, тэрэнээ дүүргэ[…] үбэлдөөшье ехэ һү һааха […] бди. Үбһэ тэжээл мүнөө […] элбэг. Тэрэнээ һайтар […] жа, гамтайгаар гаргашал[…] ляа ехэдхэхэ, продук[…] өөрынь үнэ сэнгые хям[…] байнабди.

Совхозоймнай дирекци, […] на болон профсоюзай ком[…] малшадай байра байдал ту[…] долоо анхаржа байдаг. Эн[…] бидэнэршье ажалаараа хар[…] ёһотойбди. Үбэлдөө һү […] ехэдхэхын тулада үнеэд[…] харууһалха, илангаяа шэ[…] дые заабаринн ёһоор һаа[…] ехэтэй болгохо шухала. Һа[…] зүбөөр лэ эмхидхэжэ, […] һайн тэжээл дээрэ байлга[…] уялгамнай дүүргэгдэхэ […] шээтэй. Энээнэйл түлөө мү[…] болонобди.

Р. ДЫЛЫКО[…]
Эрхирэгэй совхо[…]
һаали[…]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишад (барун[…] һаа) В. Раднаева, Е. Новикова, Б.-Н. Бадмажапова, П. Жамсаранова, Н. Базарова.

ЕХЭ ҺҮН ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Хүхэ ногоондо үнеэд садатараа бэлшэбэл, һүншье һаба һуулгаар билтарса гарахал байха гэжэ зариман һанадаг. Үнэндөө энэмнай даншье тиимэ бэшэ.

Манай эндэ бэлшээриин газар яһала элбэг юм. Энээнһээ урагша бидэ үнеэдээ зунай сагта үдэр һүнигүй адуулаад, үдэрэй гурба һаабашье, һанаһандаа хүрэмэ ехэ һү абажа чададаггүй һэмди. Тиимэһээ байгша ондо зунай дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха уялга абаад байхадаа, манай фермынхид гансахан хээрын ногоондо найдаад һуугаагүй, малдаа нэмэлтэ тэжээл болгон зелёнко, мүн кукузику, турнепс тэхэ мэтые тараа.

Зундаа эртүүр, июнь соо, ногооной хүсэд һайн ургаагүй байхада, үнеэдтээ талха тарянай зүйл буйлуулжа эдюулээд, август һараһаа зелёнкынгоо ургаса дээрэ малаа адуулжа эхилээбди.

Тиигэжэ һаамхай үнеэн бүхэндэ хээрын ногооноһоо гадна, гараһан һүнэйнь литр бүхэндэ 300 грамм буйлуулһан талха тарянай зүйл, 15 килограмм куузику гү, али турнепс, нэгэ хүнэг бурдууг—хамта тэжээлэй 8,5—9 единицын хэмжээнэй хоол үгэдэг байгаабди, мүнөөшье үгэнэбди.

Малаа байлгажа эдеэлүүлдэг болоходоо, тэрэл дээрэнь үшөө үбһэ, гидролизно аргаар буйлуулһан һолоомо үгэжэ захалхамнай.

Хэнэйшье мэдэһээр, зунай сагта үхэр малда зелёнко сабшажа гү, али турнепс, куузику хуряажа, тэрэниие зөөжэ эдюулхэ гээшэ нилээд нобшохон, үлүүшье ажалтай. Теэд тиигэжэ оролдоогүй һаа, һү ехээр һаажа шадахагүйбди гэжэ малшаднай һайн ойлгоно.

Иигэжэ малаа зүбөөр бэлшээжэ, нэмэлтэ тэжээл горитой эдюулһэн, һайнаар һааһанай ашаар үнгэрһэн дүрбэ һара соо манай фермэ үнеэн бүриһөө 1054 килограмм һү һаагаа. Энэмнай нэн түрүүн манай мал адуулагшад Владимир Хандажапов Яков Скворцов хоёрой, бүхы һаалишадаймнай оролдосото, үнэн шударга ажалай ана үрэ болоно.

Манай фермын түрүү һаалишан Пунсык Жамсаранова жэлэй эхинһээ хойшо 2600 кг һү һаажа, аймагайнгаа һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Тэрээн шэнги зунай, үбэлэйшье сагта сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр абадаг шадитай гарта, ажалша бэрхэ һаалишад манайда олон.

Зунай бэлшээриин дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө мянган килограмм һү һааха гээшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ байгаа. Тиигэбэшье булта оролдоод, үнэн зүрхэнһөө хүдэлөөд байхадаа, ямаршье үрэ дүн туйлажа шадаха байһанаа манай һаалишад, малшад элитээр харуулба.

О. ГАРМАЕВА,
Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой фермые даагша.

Зун-намарай бэлшээриин хаһада сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр абаха хэрэгтэ мал адуулагшад тон ехэ үүргэтэй гээшэ. Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай зунай 4 һарада үнеэн бүриһөө 1005 килограмм һү һааһан амжалтадань мал адуулагшад Яков Петрович Скворцов Владимир Гармажапович Хандажапов хоёрой хубита ехэ. Эдэнэр мүнөө үбэлжэлгын үедэшье үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхын түлөө бүхы шадалаараа оролдохоор шиидэнхэй.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

АМЖАЛТА ЗОРИГЖУУЛНА

Байгша оной май һарын барагдаха үеэр манай колхозой һаалишад, малшад өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, зунай бэлшээриин дүрбэ һара соо үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиигээд республикынгаа бүхы малшадые социалис мүрысөөндэ уряалһан юм.

Тэрэ үеэр энээндэ хүсэд этигэхэгүй хүнүүдшье бии бэлэй.

— Дэмы иимэ ехэ уялга абаабди даа. Хэр дүүргэжэ шадахабибди,—гэжэ зариман маргадаг һэн.

— Үгэдөө хүрэнгүй, эшхэбтэр байдалда орогшо аа гүбди,—гэхэшье хүнүүд бии байгаа.

Иигэжэ зарим хүнүүдэй маргаха, этигэжэ ядаханиинь буруушье бэшэ байгаа. Юуб гэхэдэ, урда жэлнүүдтэ манай колхоз һү һаалгаар гээгдэнги ажахы гэжэ тоотой ябаһан. Тиигээдшье энээнһээ урагша зунай дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө аяар тэды шэнээн һү һаажа хэзээдэшье үзөөгүй байгаа ха юмбибди.

Теэд хүхэ ногооной бэлшээриин дүрбэ һара соо үнеэн бүриһөө мянган килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэһэн уялга абахадаа манай һаалишад, малшад тоо байнал гээд таамагаар нэрлээгүй. Энэ зорилго миил зүндөө бэлэхэнээр бэелүүлэгдэхэгүй, энээниие дүүргэхын тула нилээд ехэ оролдолго, хүсэ шадал гаргаха, бүхы арга боломжоёо дууһан элсүүлэн хүдэлхэ ёһотойбди гэжэ тэдэнэр гүйсэд ойлгожо байгаа.

Мүнөө манай колхозойхид хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ зунай бэлшээриин хаһа соо—июнь, июль, август, сентябрь һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1005 килограмм һүн һаагдаа. Харин нёдондо энэ үе соо ажахыдамнай үнеэн бүриһөө 908 килограмм һүн абтаһан байгаа. Колхозой һаалиин нэгэдэхи фермэ (даагшань О. Д. Гармаева) бүришье һайн үрэ дүн туйланхай. Эндэхид зунай дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө 1054 килограмм һү һаагаа юм. Тус фермын арбаад һаалишадынь абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Жэшээлхэдэ, түрүү һаалишад Дари Ленхобоева—1296 килограмм, Буда-Нима Бадмажапова—1278, Надежда Базарова—1190, Аюша Ешеева—1136, Бутид Содномова 1073 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааһан байна.

Иимэ амжалта хайшан гээд туйлагдаа гээшэб? Нэн түрүүн колхозой правлени, партком зунай бэлшээриин эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо малшадайнгаа дунда эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха, социалис мүрысөө ашаүрэ ехэтэйгээр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулаа. Фермэ бүхэнэй һаалишад, малшадтай хөөрэлдэжэ, абаһан уялгаяа хайшан гэжэ һаа һайнаар дүүргэхэб, ажалаа ямараар эмхидхээ һаамнай зохисотойб, бии байһан дутуу дундаяа яажа түргэн усадхахаб гэжэ хүн бүхэнэй һанамжа дурадхалнуудые шагнаһан, тодорхой тоошолол хэһэн байнабди.

Энэ жэлдэ һаалишад, малшадай дунда социалис мүрысөө урда үрдынхиһаа тад ондоогоор эмхидхээбди. Һаалишан бүхэн зунай дүрбэ һарада тэды шэнээн һү һаахаб гэжэ тус тустаа уялга абаа. Тэрэниинь һайнаар, гоёор шэмэглэн зураад, фермын улаан булан соо үлгөөбди. Мүн хэн һаалишан үдэртөө, арбан хоног соо хэды шэнээн һү һаахаб гэжэ тодорхой график-даабари табигдаһан. Социалис мүрысөөнэй дүн арбан хоног, һара бүри гаргажа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн һаалишанда—25 түхэриг, хоёрдохи—15, гурбадахида—10 түхэриг шан дамжуулгын Улаан тугуудтайгаар барюулха гэжэ тогтоогоо һэмди. Тиихэдэ зунай дүрбэ һарын дүнгөөр эгээл ехэ һү һааһан хүндэ Москва СССР-эй Арадай ажахын туйлалта харуулха выставкэ ошохо путёвко, хоёрдохи һуури эзэлэгшэдэ—75, гурбадахи—50 түхэриг шан үгэхөөр хараалагдаа һэн. Мүнөө һаалишан Дари Ленхобоева, Буда-Нима Бадмажапова, Надежда Базарова гэгшэд тэдэ шангуудта хүртэхэ болонхой.

Гэхэтэй хамта зунай сагта үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлхын тула гансашье хээрын бэлшээри зүбөөр хэрэглэхэ, малаа үдэр һүнигүй адуулха бэшэ, мүн малдаа нэмэлтэ ногоо болон бусад шэмэтэ тэжээл һайса эдюулхэ шухала байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Тиимэһээ манай колхоз энэ зундаа малда сабшажа эдюулхээр 30 гаран гектарта зелёнко тариһан юм. Гадна үшөө 13 га газарта куузику, 7 га дээрэ турнепс таригдаһан байгаа.

Хэрбээ гансахан хээрын ногоондо найдаад, зелёнко, куузику, турнепс тарижа зундаа, намартаа малдаа һайса эдюулээгүй һаа, иимэ ехэ һү һаажа шадахагүй байгаабди гэжэ һаалишад, малшаднай мүнөө хэлсэдэг.

Зүб лэ хэлсэнэ. Жэшээлхэдэ, нёдондо үнеэдтэ нэмэлтэ ногоон тэжээл эдюулээгүй, миил адуулжа гараад, июль соо үнеэн бүриһөө 241 килограмм һүн һаагдаа һэн. Харин энэ жэлэй июльдэ үнеэн бүриһөө 281 килограмм һүн абтаа. Үнгэрэгшэ жэлэй августда 237 килограмм һүн һаагдаһан һаа, энэ жэлдэ 276 килограмм гараа.

Тиигэбэшье зунай сагта үнеэдтэ нэмэлтэ ногоон тэжээл, элдэб корнеплодуудые ехээр эдюулжэ, һү бүри элбэгээр абаха арга боломжые үшөөл хүсэд һайнаар хэрэглэжэ шадаагүйбди гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ногоон тэжээлдэ таригдаһан зелёнкомнай август соо арай гэжэл хүрөөд дууһашоо. Хэрбээ тэрэниие горитойгоор, бүри эртэ, олон ондоо болзор соо тариһан байгаа һаа, заримыень июлиин тэнгһээ хойшо захалаад, сентябрь соо сүм эдюулхэ байгаабди. Харин мүнөө, сентябрьда үнеэднай ногоон тэжээлээр дуталдажа, һү шэмээ эрид татаа. Мүн турнепс, куузику баһал хабар эртэшэг тарибал дээрэ байгаа. Юуб гэхэдэ эртэ таряа һаа, тэдэ ургамалнууд намар эртэ эдеэшэхэ, бүри август соо эдюулжэ эхилхээр болохо һэн. Мүнөө сентябриин эхеэр лэ тэрэниие малда үгэжэ захалаабди.

Саашадаа энээнһээ һургаа[…] жа, зунай сагта һү ехээр […] арга боломжые дүүрэнээ […] лэхэбди. Илангаяа ферм[…] нэй хажууда ногоон т[…] элдэб корнеплодуудые ех[…] рихабди.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб[…] дэ, һү һаалиие дээшэлүүлхы[…] ла болото оролдолго гарга[…] хы хэрэгтэй юумыень хэд[…] һаа, амжалта заабол туйл[…] байна. Зунай сагта сага[…] ехээр абаһанай ашаар […] һү худалдаха жэлэйнгээ […] болзорһооь гурба һараар […] дүүргэбэбди. Иигээд жэлэ[…] болотор түсэбһөө гадуур […] центнер һү Эхэ орондоо […] зорилго табигдана.

Энэ мүрысөөгөө саашань […] гэлжэлүүлжэ, ажалайнгаа […] һуладхангүй хүдэлхэ гэжэ[…] лээд, мүнөө манай колхо[…] лишад, малшад шэнэ со[…] уялга абаа. Үхэр малай […] едеэлхэ хаһа—үбэлжэлгын […] һара соо (октябрьһаа—ма[…] лотор) үнеэн бүриин 1.25[…] лограммһаа бага бэшэ һү һ[…] түлөө тэмсэхэнь. Энэмнай […] бага бэшэ зорилго болоно. Н[…] до энэ үе соо үнеэн […] 1,026 килограмм һүн аб[…] Ондоогоор хэлэбэл, үнеэн […] һү шэмые 25 процентээр […] дүүлхэ болонобди. Эн[…] дүүргэхэ арга боломжошье […] бии. Хэрбээ нёдондо энэ үе[…] мянган центнер үбһэтэй […] мүнөө 10 мянган центнер […] һайн шанартай, ех[…] хи классай үбһэтэйбди. Си[…] урда жэлэйхиһээ 500 тонн[…] дарагдаа. Үнгэрэгшэ жэлд[…] согорһье корнеплодгүй […] байгша ондо 200 тонно тэ[…] жээлтэйбди. Талха тар[…] зүйл, зелёнко, һолоомошье […] найхиһаа һураггүй ехэ.

Үбэлдөө һү ехээр абах[…] юумэн хэгдэшөө гэхын ар[…] Малай байра заһаха, ду[…] тэжээл буйлуулха түхеэрэл[…] дые бэлэн болгохын тула […] ажалнай ехэ. Тиигэбэшье […] табиһан ехэ зорилгоёо дү[…] аргатайбди, дүүргэхэшьебди.

Г. ТАРНУ[…]
Улаан-Үдын аймаг[…]
Кировэй нэрэм[…]
колхозой түрүүл[…]
Б. ГОНСОРУН[…]
колхозой парткомой секр[…]

АРТАГДАШАГҮЙ ...ДЭРНҮҮД

Шахтёрой хөөрөөн

...густ һарада Эхэ оронойнмнай ниислэл Москвада шахтернуу... ...ар ёһололой вечер үнгэргэгдэһэн байгаа. Шахтерой һайн... ...зорюулагдаһан баяр ёһололой уулзалгада Галуута-Нуурай ...управленинн 2/5 шахтын шулуу нүүрһэ малтадаг комбай... ...ын машинист Бадма Чимнтович Дарнев хабаадалсаа. ...үдэр Москвада айлшалһанай һүүлээр тэрэ шахтернуудай ...городтоо бусажа ерэбэ. Аймагай «Улаан-Сэлэнгэ» газетын ...спондент Н. Бадмаев түрүү шахтертой уулзажа хөөрэлдэ... ...айна. Машинист Б. Ч. Дарневай хөөрөө доро толилбобди.

...рой бүхэсоюзна һайндэр... ...адахын тула Эхэороной... ...хтануудай түлөөлэгшэд ...хото уригдаһан байгаа. ...й Шулуу нүүрһэнэй про... ...ностиин министрэй уряа ...шахтоуправленидэ абтаба. ...нүхэд, шахтернууд, Буряа... ...улуу нүүрһэшэдые түлөөл... ...эхэ хото намайе эльгээхэ ...шаһэн байна. Ажалыемни ...р сэгнэжэ, шахтоуправле... ...шулуу нүүрһэшэдэй зүгһөө ...а үнгэргэгдэхэ һайндэртэ ...эльгээһэнэйнь түлөө өөһэ... ...нүхэдтэ гүн ехэ баясхалан ...эб.

...оронойнгоо ниислэл Моск... ...густын 21-дэ хүрэжэ ерээ... ...шахтернуудай бүхэсоюзна ...гэ зорюулагдаһан вечертэ ...Сибирьһээ гурбан хүн ха... ...заа. Шэтын горняк, экска... ...й машинист С. Ф. Клочко, ...ной шахтануудай комплек... ...адые даагша Н. К. Том... ...елон би иимэ зол жаргалда ...байнабди. Эдэ хоёр үни... ...гэй дуршэлтэй шахтернууд, ...ажалайнгаа түлөө нэгэтэ ...магтаал хайрада хүртэһэн ...

...да үнгэргэгдэһэн Шахтер... ...бүхэсоюзна һайндэртэ оро... ...шахтануудай 200 гаран ...шэд хабаадалсаа. Би иимэ ...ээл найдабарида хүртэ... ...эхэ баяртай, омогорхолтой ... Юрын хүдэлмэришэн, ...малша буряадай хүбүү... ...ай үндэрөөр сэгнэгдөө. Эр... ...тер нүхэдөө түлөөлжэ, ...эртэ хабаадалсаһан бай...

...аар Эхэ оронойнгоо ниис... ...хэлэн үдэр байгаабди, олон ...ытой юумэ хараабди. Ма... ...үехэ багша Владимир Иль... ...эй музейдэ орожо хара... ...аар минии сэдьхэлдэ бү... ...үүгдаа.

...-эй Арадай ажахын түй... ...дые харуулһан выстав... ...вильонуудаар ябажа һо... ...оо. Павильон бүхэниинь ...анаар шэмэглэгдэн түхеэ... ...эй. Эндэ табигдаһан зүйл... ...үн бүхэнэй анхарал татана. ...радай, совет хүдэлмэришэд, ...дай, эрдэмтэдэй ухаагаар, ...гараар бүтээгдэһэн бүхы ...үүдые гайхажа барахаар ...Эрхэ сүлөөтэй болоһон со... ...ад түүхын богони болзор ...Эхэ ороноо танигдашагүй ...хүгжөөгөө, промышленно... ...елон һалбаринуудые шэнээр ...ужаа. Манай ороной түйла... ...түехэ амжалтанууд хүн бү... ...е гайхуулан һонирхуулна. ...эр эдэ бүхы амжалтаар омо... ...ю ёһоороо омогорхообди.

...улуу нүүрһэнэй промыш... ...стиин» павильон бидэнэр, ...нүүдые ехээр һонирхуулаа. ...йнмнай шахтануудта хэрэг... ...дэг бүтээсэ ехэтэй техникэ ...бяатай. Шэнэ түрүү техно... ...шахтануудта нэбтэрүүлэг... ...байһаниинь. оньһожоруул... ...олон автомат аргын хэрэг... ...гэ байһаниинь угаа һонир... ... Выставкын экспонадуу... ...хаража байхада олон һанал ...толгой соом түрэбэ. Хүсэ ...й эдэ техникэ, шэнэ оньһон арга бидэнэр, шахтернуудай ажал хүнгэдхэжэ байна. Манай бүтээдэг ажалые капиталис оронуудай шахтернуудай ажалтай яашье сасуулжа болохогүй. Гэмтэхэ ушар тэндэ ямар олон үзэгдэнэ гээшэб. Харин манай шахтернуудай ажал үдэр ерэхэ бүри хүнгэн, бүтээсэ ехэтэй боложо байна ха юм. Ажаллаха, ажаһууха эрхэ байдал улам һайжарна. Ойрын жэлнүүдтэ шахтанууд соохи байдал бүри һайжарха, ажалнай эрдэм наукын эрилтын ёһоор эмхидхэгдэхэ.

Галуута-Нуурай шахтануудта һүүлэй үеын техникэ абтажа, хэрэглэгдэжэ эхилээ. Шулуу нүүрһэ малтадаг, өөрөө ашадаг «Тула» комплекс бүри һая абтаа. Тодхогдожо байһан шэнэ техникэ манай ажалые ехээр хүнгэдхөө. Павильон соо научно-техническэ фильм, эндэхи олон тоото машина, техникэ хаража, өөһэдынгөө байдалтай сасуулаабди. Халан абамаар дүй дуршэлтэй болоһон шахтанууд, шахтернууд орон доторнай олон.

Өөһэдынгөө павильонһоо гадна, выставкын ондоо олон павильондо орожо гараабди. «Космос» гэһэн павильон гайхалтай. Замбуулин руу эгээл түрүүлэн табигдаһан хэмэл одон, түрүүшын космонавтнуудай ниидэжэ ерэһэн онгосонууд хүн бүхэниие һонирхуулна.

Выставкэ харагшад эндэ табигдаһан зүйлнүүдтэй, шэнэ техникэтэй танилсахаһаа гадна, ямар нэгэ һонирхоһон асуудалдаа тодорхой харюу абадаг байна. Бишье горно техникээр һонирхон, дэлгэрэнгы хөөрөө шагнааб, заабари абааб. Мүн мүнөө үеын горно техникэ тухай олон брошюра, тэдэнэй түхеэрэлгэ тухай хэлэгдэһэн олон мэдээсэлнүүдые асаржа ерээб.

Эхэ оронойнмнай зүг бүхэнһөө, мүн хилын саанаһаа ерэһэн хүнүүд арадай ажахын түйлалта харуулһан выставкэдэ ерэдэг байна. Тэндэ ябахадаа олон яһатанай түлөөлэгшэдтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн байнаб.

Августын 23-най үдэшэ хэзээшье мартагдахагүй. Шахтерой бүхэсоюзна һайндэртэ зорюулагдаһан баяр ёһололой үдэшэ СССР-эй Шулуу нүүрһэнэй промышленностиин министрэй орлогшо В. П. Пидачов Эхэ оронойнгоо нүүрһэнэй промышленностиин хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. СССР-эй летчик-космонавт Павел Попович манай вечертэ хабаадалсаһан байна. Мэдээжэ дуушан болоһон, Буряадай АССР-эй, РСФСР-эй габьяата артисткын нэрэ зэргэтэй Людмила Зыкина ирагуу гоё олон дуунуудые дуулажа, манай сэдьхэл ханаагаа.

Москвада үнгэрһэн эдэ үдэрнүүдые сэдьхэлдээ бүхөөр хадуужа абааб. Ажал хүниие алдаршуулдаг гэжэ ехэ зүб хэлсэдэг байнабди.. Хүсэ шадалаа, һанал бодолоо түрэл орондоо, совет арадтаа зорюулһан хүнүүд нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, магтаалтай болодог.

«Мэндэ амар, Москва», «Уулзатараа баяртай, минии Москва» гэһэн үгэнүүдтэйгээр шахтернууд гэртээ бусаһан байна.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

СЭНХИР ЭКРАНУУДНАЙ ЯЛАРАГ ЛЭ

...Хорнин аймагай түбтэ ажаһуудаг О. Васильев манай редак... ...да эльгээһэн бэшэг соогоо «баярлаһан хирээ бархирба» гэһэн... ...ээр бэшээ һэн. Нэгэ үдэшэлэн сэнхир экранайн... ...өргэдэ гэр бүлэтэйгөө һуужа, Улаан-Үдын, Москвагай гэ... ...зурагта гоё һайхан дамжуулгануудые хаража баярлаад, ...адахи үдэшэниинь телевизорнай пад харанхы болошоол. ...айнь эбдэрһые мэдэхэ мэргэжэлтэн үгыл гээ. ...Тэрэ бэшэгыень газетынгээ хуудаһанда толилжо, ажалшадай ...итэ хүсэлые хангахын тула хэлхеэ холбооной Буряадай уп... ...ленинн радиотелевидениин группада эльгээгдэһэн юм. ...Харюудань хэлхеэ холбооной үйлэдбэри-техникын управле... ...ын радиотелевидениин ахалагша инженер нүхэр Е. Мешков ...акцида нигэжэ мэдээсэбэ: «Телевизорнүүдые заһабарилха мастерай ажаллаха байра ...эхэ тушаа Хорнин ажаһуудалай комбинадай директор нү... ...Яковлевта заабари үгтэбэ. Тэндэ таатай байрын бэлэн бо... ...оной һүүлээр телевизорнүүдые заһабарилха мэргэжэлтэн ...Улаан-Үдэһөө Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха ...нистерствэһээ эльгээгдэхэ».

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ГДР

Энэ оной түрүүшын зургаа һарын турша соо Германиин Демократическа Республикын промышленна үйлэдбэридэ ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай 167 мянган дурадхал нэбтэрүүлэгдээ. Энэнь 1967 оной тус үеынхидэ орходоо 25 процентээр олон. Энэ оной январьһаа июнь хүрэтэр үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй дурадхалнуудай ашаар 19 миллион хүдэлмэриин час алмагдаа, дурадхалнуудай бэелүүлэгдээд байхада, жэлэй турша соо миллиард шахуу марка алмагдаха байна.

ГДР-эй 600 мянга шахуу ажалшадай хабаадалгатай ухаалан зохёогшодой ба уралан нарижуулагшадай хүдөлөөн социалис обществын научно-техническэ дэбжэлтын, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, зохёон байгуулха ажал хэхэ үргэн арга боломжо ажалшадта нээжэ үгэһэн социалис демократиин илан мандалтын эли тодо гэршэ болоно.

Предприятинуудта ажалһаа таһарангүйгөөр юрэнхы эрдэмээ ба мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һуралсалай үргэн далайсатайгаар табигдаһан ушар ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ һайнаар нүлөөлөө. Нёдондо жэлдэ мэргэжэл дээшэлүүлхэ элдэб профессиональна һургуулинууд болон курсануудта 1,5 миллион ажалшад һураа. «Урания» гэжэ политическэ ба научно-техническэ эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй, техникын палатын ба «Культурбундын» үнгэргэһэн хэмжээ ябуулгануудта 1967 ондо 11 миллион хүн хабаадалсаһан байна.

БОЛГАРИ

Варненска нуурай эрье дээрэ «Варна» гэжэ түлишөөр хүдэлдэг электростанци баригдажа байнхай. Тэрэниие болгар-совет хани барисаанай үрэ гэжэ зүб зүйтэйгөөр нэрлэдэг: тэрэнэй проект ба түхеэрэлгэнүүд Советскэ Союзһаа абтанхай. Тус тус турбинануудай хүсэнэй (тус бүридөө 200 мегаватт), мүн автоматикын талаар энэ энергетическэ томо предприяти орон доторхи шухаг станци болоно.

Түрүүшын турбина ашаглалгада үгтөө. Туршалга хэһэн гурба һарын туршада энэнь бүхэли 1944 он соо орон дотор бүхы дээрээ абтаһанай шэнээн электроэнерги гаргаа.

Болгаридахи социалис революциин 25 жэлэй ойн гүйсэхэ ерэхэ жэлдэ тус станци проектээр хараалагдаһан хүсөөрөө хүдэлжэ, 600 мегаватт электроэнерги гаргаха.

* * *

Болгар эхэнэрнүүдэй национальна конференци Софида болоо. Ороной эхэнэрнүүдэй дунда хэгдэдэг хүдэлмэри шэнэдхэн табиха, һайжаруулха асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Живко Живков, БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Станко Тодоров, БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, болгар-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай комитедэй түрүүлэгшэ Цола Драгойчева, бусад тусхай тушаалта хүнүүд конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Чехословакида номой хэблэгдэжэ эхилһээр 500 жэлэй ойтой дашарамдуулан, полиграфическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй баярай заседани Прагада болоо.

1468 ондо Пльзень городто «Кроника Троянска» гэжэ түрүүшын чешскэ ном хэблэгдэһэн байгаа.

Полиграфическа промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүдтэ, полиграфиин түрүү хүдэлмэрилэгшэдтэ гүрэнэй дээдэ шагналнуудые хүнтэн промышленностиин министр Б. Махачова барюулаа.

ПОЛЬШО

Хартаабха ургуулан абалгаар Польшо дэлхэй дээрэ СССР-эй удаа хоёрдохи һуури эзэлдэг. Энэ ургамалай тарилгын талмай 3 миллион шахуу гектар болодог. Хартаабха ургуулан абалгын асуудалнуудые шэнжэлэн шиидхэлгээр СЭВ-эй оронууд дотор Польшо гол һуури эзэлдэг. Өөрынгөө мэдэлдэ байдаг һалбаринуудай туршалгын станцинуудтай хамта тусхай институт эдэ асуудалнуудые шиидхэдэг.

Стара Олеснэдэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэд олон жэлдэ туршалгануудые хэһэнэйнгээ ашаар «Диана», «Далила», «Болько», «Гранит», «Звезда» гэжэ шэнэ сортын хартаабхануудые бии болгоо. Эдэ бүхы сортын хартаабханууд вирусэй үбшэндэ дайратдасагүй, ургаса ехые үгэдэг, крахмал ехэтэй байдаг.

Энэ институдай бии болгоһон сортын хартаабха СЭВ-эй гэшүүн оронуудта, Алжирта, Сиридэ, Мароккодо, Австрида, алас холын Цейлондошье таригдадаг болонхой.

РУМЫНИ

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэ үдэрые ехэ һайндэр болгон тэмдэглэдэг заншалтай юм. Социалис Румынида 4 миллион һурагша, 145 мянга шахуу дээдэ һургуулинуудай ба техникумүүдэй студентнэр, 180 мянган багша, дээдэ һургуулинуудай хэдэн арбаад мянган профессорнүүд ба һургагшанар бии. Залуу үетэниие хүмүүжүүлгэ ба һургалга бүхы арадай хэрэг болонхой.

Мүнөө румын һургуулинуудта шэнэ шата эхилээ: тэдэнэр бүгэдэ нииты 10 жэлэй һуралсалда орожо байнхай. Эхилээд байһан һуралсалай жэл үхибүүдтэ олон юумэ асарба. Жэшээлхэдэ, зургаа наһатай үхибүүд 1-дэхи класста анха түрүүнээ оробо. 1968-1969 онуудай һуралсалай жэлдэ 12 жэлэй һургуулинуудые һурагшад түрүүшынхеэ дүүргэжэ гараха. Программануудай ёһоор математика, физикэ, хими, биологи, хари хэлэ шудалхын тулада бүри ехэ саг үгтэхэ болоо. Кино, телевидени, радио ороной һургуулинуудта үргэнөөр хэрэглэгдэхэ.

МОНГОЛ

СЭВ-эй оронуудай техническэ туһаламжаар Монголдо экономикын шэнэ һалбари — ашагта малтамалай промышленность хүгжэжэ байнхай. Монголой правительствын гуйлтаар, СЭВ-эй Гүйсэдкомой шиидхэбэреэр бэдэрэлгын хүдэлмэриин хэгдэхэдэ, вольфрамай, сагаан туулганай, молибденэй, алтанай, зэдэй, фосфоридуудай ехэ баялиг уурхайнууд нээгдээ. СЭВ-эй оронуудай геологууд хүрин ба шулуу нүүрһэнэй зуу гаран уурхай элирүүлэн олоо. Ойрын жэлнүүдтэ Монгол орон өөрынгөө доторой хэрэглэмжые хангахаһаа гадна, үнэтэ зүйлнүүдые бусад гүрэнүүдтэ ехээр худалдадаг болохо.

(АПН ба ТАСС).

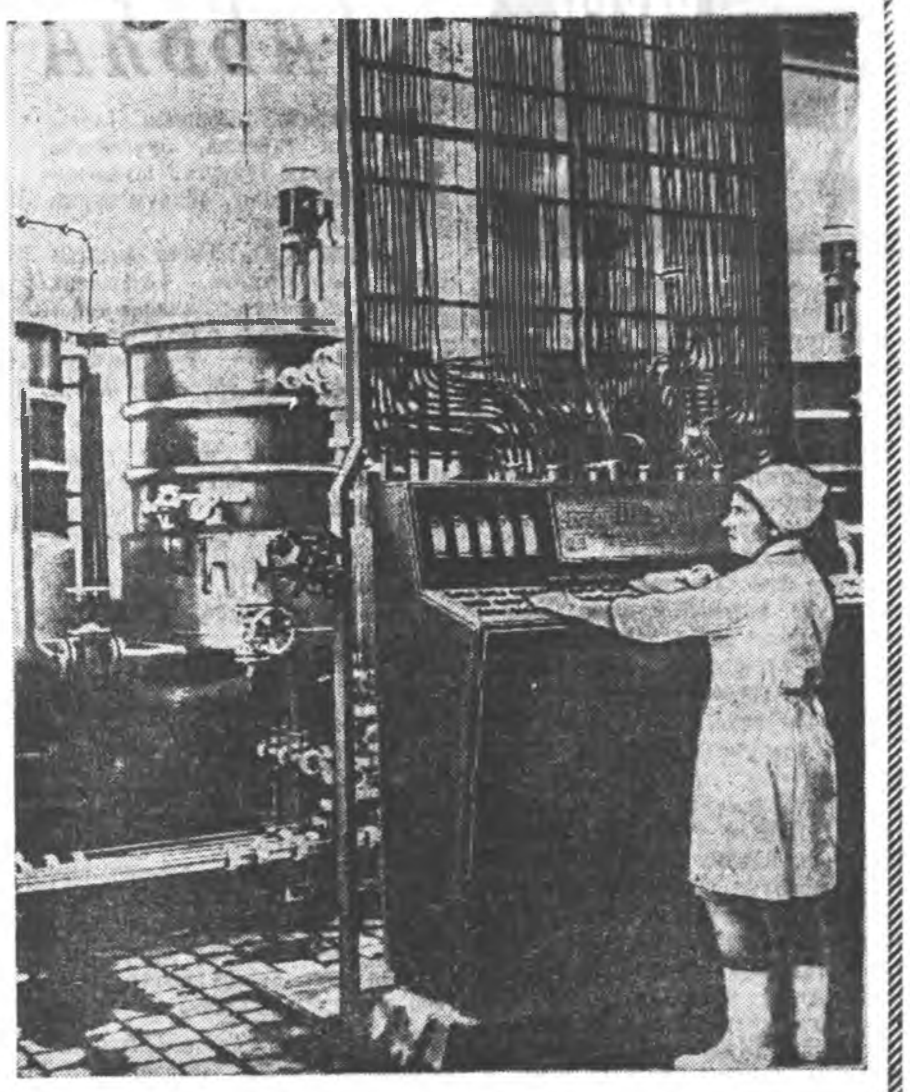

ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА. **Леднице городто һаяхан «Фрута» гэжэ завод ашаглалгада тушаагдаба. Энэ завод мүнөө үеын шэнэ техникээр хангагдажа, гүйсэд оньһожоруулагданхай. Жэл соо 11 мянган тонно овощ буйлуулха арга боломжотой юм. Зураг дээрэ: оператор Кветослава Фибинерова ажал дээрээ.**

ЧТК—ТАСС-ай фото.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

ХЭБЛЭЛ ТАРААЛГА—ОЛОНИИТЫН ХЭРЭГ

[Манай хөөрэлдөөн]

1969 оной газетэ болон журналнуудые захилгын кампани эхилээд, энэ үедэ түлэг ябуулагдажа байна. «Айл бүхэндэ — газетэ, журнал» гэһэн уряа доро энэ шухала хүдэлмэри эмхидхэгдэнэ. Республика доторнай хэблэл захилгын хэр эмхитэйгээр эхилээд, али зэргэ ябуулагдажа байһан тухай манай корреспондент хэдэн аймагуудтахи «Союзпечатиин» таһагуудай начальнигуудтай, хүдөөгэй зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэбэ.

Мухар-Шэбэрэй аймагтахи «Союзпечатиин» таһагай начальник **Н. И. Шолохова:**

Хэблэл захилгын асуудалаар аймагай хэлхеэ холбооной таһагуудые дааһан начальнигуудай зүблөөн болоо. Энэ шухала кампаниие эмхитэй һайнаар ябуулжа, ажалшан бүхэндэ тэдэнэй уншадаг дуратай газетэ, журналнуудыень захюулха хүдэлмэри тухай зүбшэн хөөрэлдэжэ, энэ талаар абтаха хэмжээнүүдые хараалан батална байна. Хэлхеэ холбооной таһаг бүридэ хэблэл захюулгын түсэб, хиналтын тоо үгтэнхэй.

КПСС-эй райком мүн энэ асуудалда горитойхоп анхарал табина. Партийна организацинуудай секретарьнарай тусхай семинар хэгдээ. Тиихэдэ хэблэлэй захил абахаар коллективүүдһээ томилогдоһон олониитын түлөөлэгшэдые суглуулжа, улад зонһоо захил абаха асуудалаар заабари үгтэһэн юм. Мүнөө аймаг доторнай 96 тиимэ эдэбхитэд олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, ажалшад айл бүриин гэр байраар ошожо, газетэ, журналнуудые захюулжа байна.

«Буряад үнэн» тараалгаар үнгэрэгшэ жэл Хүсөөтын хэлхеэ холбооной таһагай начальник Дашима Цыдыпова аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһэн юм. Эндэ мүнөөшье хэблэлэй захил абалгые баһал һайнаар эмхидхээ. «Одон» совхозой буряад ажалшадай олонхинь үндэһэн хэлэн дээрээ ниитэлэгдэдэг газетээ захижа уншахал байха. Мүн тус аймагай «Знамя Ленина» колхозой гэшүүд газетэ, журналнуудые олоор захижа уншадаг заншалтай.

Түгнын, Суултын хэлхеэ холбооной таһагууд «Буряад үнэниие» уншадаг нютагайнгаа зоной дунда гүйсэд һайнаар тараажа бирадаггүй байһан. Харин мүнөө жэл эдэ нютагуудай «Эрдэм», Суулгын совхозуудай ажалшадай дунда буряад хэлэн дээрэ гарадаг хэблэлнүүдые һайнаар тарааха тушаа онсо анхарал хандуулагдана.

Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой директор **Д. Ц. Цыденжапов:** Газетэ, журнал захидаггүй айл манай совхоздо бараг олдохогүй бээ гэжэ һананаб. Гэбэшье хэблэл захилгые эмхитэйгээр ябуулха шухала. Ажалшан, айл бүхэндэ ошожо, дуратай уншадаг газетэ, журналнуудыень захюулха, зүбшэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай.

Совхозой дирекци болон партком энэ асуудалда анхаралаа табина. Хэблэлэй захил абаха ниитын түлөөлэгшэд томилогдонхой. Ажалшад республикын, нютагай хэблэлнүүдые захихатайгаа хамта, партийна түбэй газетэ, журналнуудые олоор абажа уншаха.

— Байгша ондо манай аймаг дотор ниитэ дээрээ мянган хүн зон бүридэ 734 хэһэг газетэ, журналнууд тараагдаһан юм,—гэжэ Түнхэнэй аймагай «Союзпечатиин» таһатай начальник **М. Е. Попова** хөөрэнэ.— Харин 1969 оной хэблэл захилгаар энэ тоогоо 820 хүндэ хүргэхэ социалис уялга абанхайбди. Энээниие дунда зэргээр абахада, айл бүхэн 3—5 янзын ондо ондоо нэрэтэй газетэ, журналнуудые абажа уншаха жэшээтэй.

Шэнэ жэлэй хэблэл захилгын кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада эмхидхэлэй зохихо хүдэлмэри хэгдэнхэй. Коллектив бүхэндэ ниитын түлөөлэгшэд томилогдоод, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна, уншагшадта зүбшэл үгэнэ, захил абана.

«Маяк» колхозой гэшүүд, Хэрэнэй, Горхоной дунда һургуулиин коллективүүд ерэхэ жэлэй захил хэжэ дүүргээ. Эндэһээ хэдэн зуугаад хэһэг газетэ, журналнуудай захил абтанхай.

КПСС-эй райком хэблэл тараалгадамнай ехэхэн анхарал хандуулна. Аймагай партийна эхин организацинуудта зохихо заабари үгэжэ, газетэ, журналнуудые ажалшадай дунда оролдосотой һайнаар тарааха хэмжээн абтаа. Мүн энэ асуудалаар аймагай газетэдэ статья толилогдоһон, нютагай радиогоор хөөрэлдөөн хэгдэһэн байна.

Буряад хэлэн дээрэ толилогдодог хэблэлнүүдые нютагай үндэһэн зоной дунда үргэнөөр захюулха хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДЬЭЭ

ҺОНИН БАЙГ ЛЭ

«Байгалай толон» байхаһаань эхилээд, 1958 онһоо хойшо таһаралтагүй энэ журнал захижа уншадагбди. Тэндэ толилогдоһон түүхын хабаатай зохёолнууд, совет алдарта хүнүүдэй намтар, дайшалхы ябадал тухай очеркнуудые ехэтэ һонирхожо уншадаг хүм.

Журналай хуудаһануудта толилогдодог публицистикэшье баһал гэмгүй байдаг. Сүлөөтэй сагтаа үндэһэн буряад хэлэн дээрээ ном һудар уншаха дуратай хүнэй һонирхожо байхада, энэ журнал юрэнхыдөө һайн гэжэ һанагшаб.

Дутагдалтай юумэниинь юуб гэхэдэ, тус журналда энеэдэ зугаа татаһан шог ёгто, арадай аман зохёол, онтохон гэхэ зэргые уран хошон зурагуудтайгаар ходо толилбол, уншагшадта бүришье таатай байха һэн гэжэ өөрынгөө зүгһөө хүсэхэ байнаб.

Г. ЖЕРБАЕВ, «Байгал» журналай уншагша.

Эрхүүгэй областиин Алайрай район, Тангут нютаг.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Манай Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой нэгэдэхи отделенидэ ехэ барилга хэгдэнэ. Аршаан-Адаг гэжэ газарта 1000 эхэ хонидой дулаан байра баригдажа дүүрэхэ өйртоод байна. Эндэхи барилгашадай бригадые коммунист Дашижамса Нимбуев хүтэлбэрилнэ. Барилгашад Цырендоржи Зондуев, Дамдин Дамбаев гэгшэд эрхим һайнаар хүдэлнэ. Хонишодшье баһал шэнэ байрануудта үбэлжэхэ юм.

Мүн тус отделени Хүйтэн-Хунды гэжэ нютагта 200 үнеэдэй байха дал, малай тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ шулуутаар барижа байнхай. Энэ барилгые Анисим Ларионов бригадиртай хүнүүд эрхилнэ.

Р. МУНКУЕВ.

Хэжэнгын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түнхэнэй аймагай Аршаан тосхоной хэлхеэ холбооной отделениин телеграфистка Галина Мылзенова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

...ТАРМУУРШЬЕ —ЗЭБСЭГ ...ЛӨӨ»

Энэ ушар табяад онуудаар болоһон юм. Тэрэ үедэ эсэгэмни түмэр замые сахигшаар хүдэлдэг байгаа. Найман часай туршада дүрбэн модо утатай участогаа эрьехэ. Баруулжаа, зүүлжээ ошоһон харгынуудые хараадаа абаад, тэрэнь найман модо утатай болоо юм ааб даа...

Үбэлэй амаралтада гэртээ ошобо гээшэб. Энэрхы сэдьхэлтэй эхэмни магнайгаа хаха баярлан алдажа, намая хүндэлхэ бариха юумэеэ оложо ядан түлгэжэ, хамаг эдеэнэйнгээ дээжые стол дээрэ табиба.

Харан гэһээм, ханада түйлай ута арһан, ангай арһан үлгөөтэй байба. Эсэгэмни мориндо мээхэй, модо харуулдаха дуратай юм, тээд наһаараашье агнажа үзөөгүй. Тиимэл хадань, би эжыһээ нигэжэ асуугаа һаабзаб даа:

— Манайхяар ангуушад ябаа гү?

— Үгы.

— Энэ юунэй арһан бэ?

— Шонын.

— А? Шонын?!

— Тиимэ. Эсэгэшни алаа.

— ???

— Тиигээ-тиигээ, — гэжэ намайе этигэнэгүй аа гү гэжэ айһандал, эжымни болоһон ушарые дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Би нээрээшье этигэжэ ядабаб. Тээд эжымни худалаар хэлэдэггүй һэн гүб даа. Эжыһээ ондоо хүнэй хөөрөө һаа, этигэхэгүй бэлэйб.

...Эсэгэмни һүниин ээлжээндэ хүдэлөөд, үдэр амаржа хэбтэбэ. Үнөөхил хурхирдаг зангаараа шангаар хурхираа юм һааб даа.

Эжы нюдэндөө шэлээ зүүжэрхёод, гутал үдэжэ һуугаа ха. Гэнтэ эсэгын хурхираан дундуур нохойн хусаха дуулдаба. Эжын бодожо сонхоороо харахадань, Соболь гэжэ үбсүү сагаан аад, хара нохоймнай үбһэнэйнгөө хорёо хараад, абан эдин алдажа хусана.

— Яажа байһан нохой гээшэб, хорёо руугаа хусахадаа,— гэжэ эжы аман соогоо харааба. — Ёро харааа юм аабы?

Эжы гэнтэ һэжэглэн, досооһоо хүйтэ даагаад, баабайе һэрюулбэ:

— Нүхэ-аар! Бодол даа. Нохоймнай һөөл жэгтэйгээр хусажа байна.

— Шүрэбыень мушхаа һэмнайб! — гэжэ эсэгэмни нойрмоглобо ха.

— Юун шүрэбөө хэлэнэбшэээ, бодыш. Үбһэнэймнай хорёо соо үхэдэл шүдхэрынь бии болошоо юм гү? Бодо. Соболь абан эдин алдажа байна.

Баабай һуга харайн бодожо, гуталаа холхиндогоор үмдөөд, малгайгаа тархи дээрээ табяад, самсаараа гүйжэ гараба.

Эзэээ харажархихадаа, Соболь бүришье гаарашаба.

— Гарюуһан байгаа ха. Һаяхан харгы хүндэлэн гарааша гуринха бэшэ юм аа гү? — гэжэ баабай гүйдэл дундаа бодожо үрдибэ. Хүл доронь шэнэ хярмаг шахинана.

Бидэ ганса үнеэтэй, нэгэ ямаатай һэмди. Ямаамнай намар хэнзэлхэдээ, эхир эшэгэ түрэһэн байгаа. Хожом гараһан тулюур юумэнүүд хадань,манайхин тэдэнээ үбһэн соогоо үнжүүлдэг һэн.

Баабай хорёо руугаа харайжа ороод, үбһэеэ нэгэ тойробо. Юумэн харагданагүй. Нэгэ эшэгэниинь үнеэн ямаан хоёрой захада ошожо наалдашанхай, шэшэржэ байба. Үнеэн ямаан хоёр амаргүйгөөр һүрдэнхэй юумэнүүд хаража байба. Үнеэниинь тархяа һэжэрэн, туршаад үзэе гэһэншүү, бээе зэһэнги.

Баабай хоёрдохёо үбһөө тойрон гүйхэдөө, одоошье обеорбо. Намарһаа хойшо хоёр эшэгэдэй нүхэлжэ эдиһэн үбһэнэй бишыхан хонхосог соо үрөөһэн эшэгыень шоно эдижэ һууба. Үнөөхи гуринха!

Баабай мэгдэһэндээ муухайгаар хашхараад, гартань ороһон юумээр бии шадалаараа шонын тархи руу буулгажархиба. Тэрэнь һугшархадал гээд, тэндээ унашаба. Гартань тармуурай хухархай эшэ үлэбэ. Тэрэнээ шэдэжэрхёод, хорёогой хана руу тэмтэрхэдэнь, хоёрдохи тармуурынь гартань оробо.

Тармуураа бариад гэдэргээ эрьехэдэнь, үнөөхи гуринха өөдөө үндыгөөд, шүдөө ирзайлгажа, хэрхирхэ һанаатай болобо. Баһа нэгэ муухайгаар хашхараад, баабай үнөөхи тармуураараа тархи руунь табижархиба ха. Тармуурыньшье хухаржа, шоношье мухарйба. Хоёр тармуураа эмдэжэ, туража ухэхэ түйлдаа хүрэһэн гуринхые нилээн муудуулбаб гэжэ ойлгоходоо, эсэгэмни нэгэ бага уушхаржа, хамар доронь шахуу байһан асаяа обеорбо ха. Асаяа абаба. Тармуурай шүдэнһөө тархяа сооробошье, үшөө амиды голтой хэбтэһэн шоные хадхажа алаа юм һэн ха.

— Дайсанаа сохиходо тармууршье зэбсэг болодог байгаа лөө,—гэжэ баабай мүнөөшье хүхидэг. — Ангуушаншье бэшэ һаа, нэгэ шоно хороолсоһон хүн гэжэ шэб...

Ц. ДОНДОГОЙ.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо

ГАБЬЯА СОЛЫН ХҮШӨӨ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай үедэ хэды олон эдир баатарнууд шалгаржа гараа һэм. Зоя Космодемьянскаяе, Лиза Чайкинае, Александр Матросовые, эдир краснодонецуудые мэдэхэгүй хүн байхагүй.

Теэд тэдэнэй габьяа солө агуу-ехэ революциин һудалһаа унгитай. Совет гүрэнэй хүл дээрээ хүсэд гараадүй байтар, булад, туулгаар бэеэ хуяглаһан интервентнүүд, тэдэнэй дали доро аашалалдаһан сагаан офицернууд, дотоодын элдэб дайсад дай үүдхэжэ, манай революцида аюул тохёолдуулаа һэн.

Тэдэ үдэрнүүдтэ граждан дайнай гал дүлэн соогуур хэды олон эдир баатарнууд шалгаран гараа бэлэй! Павлик Морозов, Женя Манзанов, Павлик Юдин ба бусад олон эдиршүүл шэнэ засагай хэтын хэтэдэ мандахын түлөө тэмсэжэ, ангиин дайсадай һабарһаа ами наһаа алдаа һэмнай. Тэдэнэр мүнөө үеын хүбүүд, басагадай зүрхэндэ амиды мэндэ шэнгеэр һанагдадаг. Шэнэ сагай хүбүүд, басагадта тэдэнэр хододоо үетэниинь байхал!..

Тиимэ эдир баатарнууд нютаг нютагта шалгарһан байха. 1918 ондо Түнхэнэй аймагта болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай би мүнөө хөөрэхэ хүсэлтэйб.

...1918 оной һүүл багта һэн ка. Н. А. Каландаришвилиин отряд Түнхэндэ ангиин дайсадтай эрэлхэг зоригтойгоор байлдаһан түүхэтэй.

Нэгэтэ тэрэнэй отрядай долоон хүнһөө бүридэһэн бүлэг Хэнгэргэ голые үгсэн, Саяан уулын хормойдо байрлаһан тосхондо дүтэлбэ.

Тэрэ үедэ Хэнгэргэ голой эрье дахаһан хэдэн тээрмэнүүд бии һэн. Тэдэнэй дунда баян Михаил Сороковиков гэгшын тээрмэ байгаа. Тэрэ бусад тээрмэшэдһээ таһархайшаг һуудаг бэлэй.

Үлэн хооһон ябажа, дараһан хүрэһэн улаантан ой соо үргэбшэеэ нюугаад, энэ таһархай айлда орожо, үл хоол залгажа, амарха, дулаасаха гэлсэбэд ха. Гэртэ орожо ерэхэдэнь, Сороковиковой һамган тэдээндэ нэгэ-нэгэ аяга ээдэнхэй һүнһөө бэшэ юумэ хэжэ үгэбэгүй. Тиигээд һэмээхэн газаашаа гарашаба.

Үнөөхи нүхэдэй аягануудаа амандааш хүргэжэ үрдеэгүй һуутар, газааһаа гэнтэ буутай хасагууд, бандидууд орожо ерээд, тэдэниие барижа газаашань гаргаба. Газаа гаргажа, буугайнгаа хүрзөөр тархи түрүүгүй шуһа-нүжэ болотор сохёод, ой руу туужа абаашаһан гэдэг.

— Бидэ танда Совет засагыетнай харуулхабди, большевик нохойнууд!—гэлдэн аманда орохысо бандидууд хараал-шэрээл табилдаа юм гэхэ. Теэд хүбүүд шиид гэжэ абяа гараагүй, «ёо!» гэжэ гэншээгүй.

Партизануудай дунда арбан зургаатай Саша Закис гэжэ хүбүүн ябалсаһан юм. Хэршье залуухан һаа, Саша хэрзэгы дайсадай урда нюдэнэйнгөө нёлбоһо гоожуулаагүй, эрэлхэг зоригтой хүбүүн байһанаа харуулаа.

Шуһа жүрөөдэһэн шунахай дайсад партизануудые ой соо жэрылгэжэ зогсоогоод, ямаршье зэбсэггүй хүнүүдые олон буугаар буудажа унагаагаад, һүүлээрнь унаад хэбтэһэн бэенүүдыень һэлмээр сабшаһан. Буудуулхынгаа урда тээ партизануудай хэниинь шье дайсадһаа хайра гуйгаагүй. Арбан зургаатай Саша хүбүүн толгойгоо дээрэ үргэн, алуулхаяа мэдэһэн эдир бүргэд шэнги омогоор үхэлтэеэ уулзаа...

Бүрэнхышье болобо. Шуһата хэрэгээ дүүргэһэн дайсадшье тонилоо. Буудуулһан, сабшуулһан хүнүүдэй бэе дээгүүр набшаһаа гүбиһэн модод, бургааһад гашуудал шаналалай дуу дуулажа байһан мэтэ нэгэ жэгдээр хүнхинэн шууяа.

Бай... Энэ юум? Модод гайхаһан шэнги шуугаагаа зогсоохо долгэбэ. Алуулһан хүнүүдэй дундаһаа нэгэниинь аалихан толгойгоо үндылгэн, гараараа газар тулаһаар, арайхан гэжэ хоёр хүл дээрээ бодобо. Тэрэ хүн Михаил Версов байгаа.

Версов буугай дуунай соностохотой адли унашоод, хүдэлэнгүй хэбтээ һэн ха. Зүгөөр һүүлдэ һэлмээр сабшалганай болоходо, хүнгөөр шархатаа. Хажуудань томо шулуун хэбтэжэ, тэрэниие дайраһан һэлмэ Версовые халирхайгаар шархатуулаа ха юм.

Версовой хүл дээрээ бодоод, хайшаашье ошохоёо ойлгожо ядаһаар байтар, үшөө нэгэ хүн үндыбэ.

— Миша,—гэжэ тэрэнь шэбэнэһэн хоолойгоор ооглобо. Залд гэһэн Михаил эрьежэ харахадаа:

— Петя! Антонов!—гэжэрхибэ. Тэрэнэй аргааханаар дуугарашье һаань, үдэшын агаарай сууряанда тэрэнь хашхарһан мэтээр соностобо.

— Шиш!—гэжэ Антонов һаргылэн абяа гараад:—Туһалыш намдаа,—гэбэ. Версов нүхэртөө дүтэлэн ошобо. Тэрэнь һөөл хүндөөр шархатаһан байшоо, шуһаниинь ехээр гараа хэбэртэй.

Гэбэшье тэдэ хоёр бэеэ дүнгэлсэн ябажа, доошоо ошоһон ябаган зүргэдэ оробо. Нилээн удаан, үүрэй сайтар, хоёр модоной зайда ябажа, арайш гэжэ нэгэ бурядай айлай газаа орожо ерэбэ. Тэрэ айлынь Убаша Аюшеевич Хоборковой бүлэ һэн.

Мүнөөхи хоёр яахашье мүрөө олоно ядан зогсобо. Теэд хэды зүрхэсэбэшье, саашаа ябаха арганһ һаланги хэбэртэй. Үлэн хооһон бэень үхэдэл дайсадта сохюулжа, дэбһүүлжэ, буудуулжа, сабшуулжа, улаан шуһаа адхаһан хойноо хаанаһаа шадалтай байха бэлэй даа. Петр Антонов бүришье мууданги, заримдаа дэмырхэ юм:

— Юуншье болог!—гээд Михаил Версов үүдыень тоншобо. Гэрэй эзэн Убаша үүдэндээ ерэжэ:

— Хэн бэ?—гэжэ асууба.

— Бидэ. Өөһэдын хүнүүдбди...

Шагнахадань, ехэл зобоһон, тамиргүй абяан дуулдажа, Хоборков үүдэнэйнгээ шэбхэ һугалба. Үүдэн нээгдэжэ, Хоборковой урда хүү шуһан болошоһон хубсаһатай, үнэһэн хүхэ нюуртай хоёр хүн зогсожо байба. Хоборков айхын ехээр айжа, сошохын ехээр сошобо.

Гэбэшье һүбэлгэн Убаша үбгэн юунэй болоһые таажа, юушье асуунгүй гэртээ оруулба. Хубсаһыень тайлуулаад, гэртэхинтэеэ хамһажа шархыень уяад, галаа ехээр түлибэ. Үдхэн шара сайгаа шанажа, шархатаһан хоёроо һайса эдеэлүүлбэ...

Тэдэ хоёрто Хоймортo ажаһуудаг О. Л. Могилева туһалһан юм. Теэд хүндөөр шархатажа, ехээр шуһаа гээһэн Петр Антонов наһанһаа нүгшөө. Михаил Версов нютагай зоной туһаламжаар эдэгэжэ, хүл дээрээ гараад, партизан нүхэдтөө бусаһан юм гэхэ...

Уданшьегүй Түнхэндэ Совет засаг мандаа һааб даа. Мүнөө Түнхэн нютагай түхэл шарай танихаар бэшэ болонхой. Үгытэй малшан үг гарбалтай хүнүүд мүнөө эрдэм ном шудалжа, эрхим баянууд болонхой.

Теэд мүнөө үеын хүнүүд хэнэй ашаар иимэ һайхан жаргал эдлэжэ ябаһанаа мартаха ёһогүй, мартахашьегүй. Ленин багшын байгуулһан Коммунис партиин ударидалга доро илаһан социалис революци манай орондо бэлээр түйлагдаагүй бшуу. Олон революционернүүдэй—коммунистнарай, комсомолшуудай, партийнабэшэ эдэбхитэдэй шуһан адхараа һэн...

Харата дайсанай хара һабарта гэнтын ушаралаар орошоһон долоон партизанай дүрбэнэйнь нэрэ мүнөө мэдэгдэнхэй. Тэдэниие пенсионер Сергей Булатович Бухатеев бэдэржэ, мүшхэжэ олоо. Эдэл даа нэрэнүүдынь: аха дүүнэр Михаил, Василий Версовтэн, Петр Антонов, Саша Закис. Нүгөө гурбанайхинь баһал элирүүлэгдэхэ гэжэ найдая.

Революциин түлөө тэмсэһэн, тэрэнэй түлөө ами наһаяа үгэһэн эдир хүбүүн Саша Закисай болон тэрэнэй нүхэдэй нэрэ мүнхэ. Тэдэнэй габьяа солые мүнхэлэн, Аршаан Таһархай хоёрой хоорондо хүшөө табигданхай. Аршаанай найман жэлэй һургуулиин пионернүүд, комсомолшууд багшанартаяа тэрэ хүшөөе харууһалдаг юм. Тэрэ хүшөө—габьяа солын гэрпэ мүн.

Б. БИРБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партизануудай дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөө.
Авторай фото.

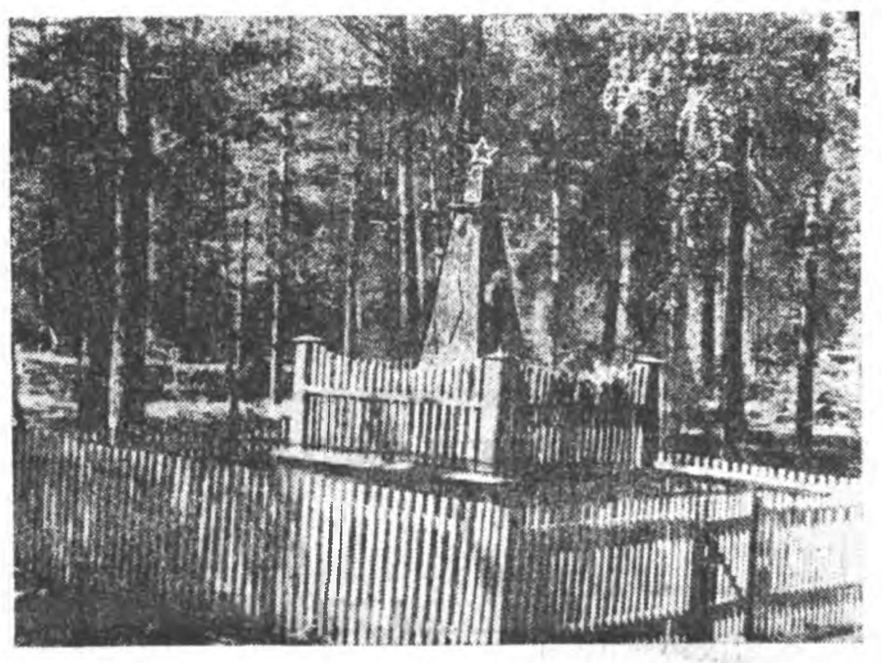

«БУРЯАД ҮНЭНИИЕ» БҮЛЭ БҮХЭН ЗАХИ

1969 ОНДО ЯМАР ҺОНИН МАТЕРИАЛНУУД ГАРАХАБ?

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД! Ерэхэ жэлдэ хэблэгдэн гараха газетэ, журналнуудые захилга сентябриин 1-һээ эхилээд, олонхи нютагуудта урагшатай һайнаар ябажа байнхай. «Буряад үнэн» газетые бүлэ бүхэнэйнь захиһан колхоз, совхозууд, эмхи зургаанууд, участогууд олон.

Гараха жэлэй газетэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һонин, баян материалнуудтай байхаар хүлеэгдэнэ. Бүхы дэлхэйн ажалшадай ашата багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа газетэ, журнал бүхэн суртал бодол, эрдэм соёл, экономико болон ажаһуудалай асуудалнуудаар жанр бүриин зохёолнуудые тунхаглажа байна. Саашадаа тэрэнэй улам улам үргэдхэгдэхэнь элитэ. Энэ талаар манай газетэ ямар түсэбтэйб? Владимир Ильичэй сэсэн заабаряар, Коммунис партиин мэргэн хүтэлбэри доро буряад арадай түйлаһан түүхэтэ илалта амжалтануудые бүхы талаарнь харуулхын тула партийна, совет органуудай, профсоюзай, комсомолой эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, революциин, дайнуудай, ажалай ветерануудые, уран зохёолшод, эрдэмтэд болон уран зураашадые, арадай ажахын, соёл культурын һалбари бүхэнэй түрүүшүүл, мэргэжэлтэдые хабаадуулжа, статья, корреспонденциһээ эхилээд, репортаж, зураглал, очерк, рассказ, тусхай хуудаһан хүрэтэр толилхоор хараалагдана.

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД! Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта «Буряад үнэнэй» тусхай анкетын гараһые һанана бэзэт. Нютаг бүхэнһөө олон харюу абтаа бэлэй. Хото ба хүдөөгэй, холо, ойрын зон — һургуулиин шабинарһаа захалаад, элдэб ажал, мэргэжэлтэй хүнүүд, пенсидэ гараһан үбгэд хүгшэд хүрэтэрөө хэдэн зуугаад зон һанамжа, дурадхалнуудаа эльгээгээ һэн. Эдэниие хараада абаһанай үндэһөөр хэдэ хэдэн шэнэ асуудалнууд табигдаһан, табигдахашье байха. Партийна эхин организацинуудай, парткомууд болон райкомуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан: «Партийна хүдэлмэрилэгшэд болон журналистнуудай заншалта уулзалга», «Партийна комитедэй үдэр бүриин ажал хэрэг», «Коммунист тухай хөөрөөн» гэһэн тусхай гаршагтай материалнууд түсэбэй ёһоор ходо гарадаг болоо. Тэрэшэлэн пропагандистнууд, лекторнүүд, агитаторнууд болон [...] форматорнуудай хүдэлмэри харуулха, дүй[...] дэлгэрүүлхэ зорилготой «Хүмүүжүүлгын хү[...] сэг» гэһэн статьянууд үгтэнэ.

Промышленна, транспортна предпри[...] барилгын эмхинүүдэй, хүдөө ажахын үй[...] үдэр бүхэнэй ажал хэрэгүүдые: түрүүшү[...] дүршэл харуулха, дамжуулха, дутуу дү[...] шүүмжэлэн заһаруулха зорилготой янза бү[...] териалнууд толилогдохо. Тиихэдээ хү[...] хүдэлмэрилэгшэдэй статьянууд, үйлэд[...] рүүшүүлэй бэшэгүүд, эрдэмтэдэй һанам[...] халнууд, уран найруулганууд, социалис [...] үрэ дүн, уялгануудаа гүйсэдхэл, түсэбэй [...] тунхаглагдадаг байха.

Эдир һурагшадай уншаха «Хонхо» гэ[...] хуудаһан газетэдэмнай гаража эхилээ.

Һургуулинуудай хүдэлмэри улам һай[...] асуудалаар парти, правительствын гарга[...] хэбэри, заабаринуудай хаана, ямараар бэе[...] жэ байһые харуулха, туһа хүргэхын тула [...] лиин ажабайдал» гэһэн материалнууд, хүү[...] дые саашадаа ходо үгэжэ байхаар һанан[...] хай. Энээндэмнай багшанар, арадай гэгээр[...] дэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, һурагшадай тү[...] олониитэ зон эдэбхитэйгээр хабаадаха бэз[...]

Олон түмэн уншагшадай шэхэнэй шэмэг[...] хужар болохын тула Субботын, Амаралтын [...] Уран зохёолой хуудаһанууд, «Этикын бүл[...] дэм, техникын эди шэди», «Юртэмсэ дээрэ [...] лоноб», Будамшуугай фельетонууд, «Нэр[...] ранхаар, яһаа хухара» гэхэ мэтэшэлэн, [...] нноой дээжэ үгтэжэ үргэлжэлхэ. Уран һай[...] той хурса зурагууд ба фото толилогдохо.

Үльгэр, таабари, шог зугаа гэхэ хүрэтэр[...] жо барашагүй олон янзын материалнууд то[...] хо.

«БУРЯАД ҮНЭНӨӨ» БУЛТАДАА ЗА[...] УНШЫТ. ЗАХИЛ ХЭХЭЕЭ БУ МАРТАГ[...] ХЭДҮҮД!

РЕДА[...]

НӨӨХИЛ 18-дахидаа...

Хэнэйшье мэдэһээр манай «Сэлэнгэ» команда футболдо дуратайшуулаа баясуулжа шаданагүй. Энэ ямар ушар, шалтагаанһаа болоно хаб гэһэн асуудалда тээсгэнэй харюу үгэһэн байгаабди. Тэрэнэй удаа табан наадан үнгэргэгдөөд байна. «Сэлэнгэ» эдэ наадан ай хоёртонь шүүжэ, хоёр наадандань тэнсэжэ, һүүлшын—Хабаровскын футболистнуудта шүүгдэжэ гараба. Нигээд байхадаа манай команда дүн хамта 29 очкотой болжо, мүнөөхи 18-дахи һууридаал үлэбэлди даа. Үнгэргэгдөөд байһан табан нааданһаа зургаан очко абаха гээшэ хэсүү бэрхэ байба. Зүгөөр «Сэлэнгэ» ондоо городуудаар аяншалжа ябахалаа шүүгдээд лэ ерэдэг дээрэһээ, ворота руугаа алдаһан бумбэгынгөө тоогоор һүүл барижа ябаһан командануудһаа нэгэл бүмбэгөөр дутуу болоно. Нигэжэ үри шэринүүднай олон болоод, урагшаа дабшахын аргагүй. Ленинабадай «Памир» команда өөрынгөө ворота руу 47 бүмбэгэ алдаһан байна. Тиин турнирай таблицын һүүл барижа ябана.

Үнгэрһэн нааданда—Хабаровскын футболистнуудтай болоһон уулзалгада «Сэлэнгэ» шүүгээ һаа, арбан табадахи, тэнсээ һаа 16-дахи һуурида гараха аргатай байһан. Зүгөөр тиимэ юумэн болоогүй.

Хойшодоо наадагдаха үшөө долоон уулзалга үлэбэ. Эдэ наадануудаа эрхим һайнаар үнгэргэжэ, 7—8 очко нэмэжэ абаха зорилго футболист бүхэн урдаа табиг лэ.

Бусад команданууд сооһоо 44 очко абажа үрдиһэн Омскын «Иртыш» мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябана. Эдэнэр һаяхан Кемерово городой «Кузбасста» айлшалхадаа талмайн эзэдые 2:1 тоотойгоор шүүжэрхиһэн байна. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Хабаровскын, Ташкентын областиин «Политотдел» команданууд эзэлнэ. Хабаровскын футболистнууд 42 очкотой. «Политотдел» Фрунзе городойхидые 1:0 тоотойгоор шүүжэ, 39 очкотой болобо.

Дүрбэ, табадахи һуури эзэлһэн команданууд гэхэдэ, «Кузбасс», Ашхабадай «Строитель» команданууд. Эдэнэр 38—37 очкотой болонхой. «Строитель» командын футболистнууд Чимкент городой «Металлургые» 2:1 тоотойгоор шүүһэн. Душанбе городой «Энергетик», Навоин «Зеравшан» команданууд тус тустаа 36—36 очкотой болжо, удаадахи һууринуудые эзэлбэ. «Энергетик» Ленинабадай «Памирые» 2:0, «Зеравшан» Усть-Каменогорскын «Восток» командые 3:1 т[...] гоор шүүһэн байна. 35 о[...] болоһон Фергана городой [...] тяник» команда наймадахи [...] эзэлнэ. Эдэнэр 32-дохи [...] гаяа үнгэргөөд ябана. На[...] тэн багһаа мүрысөөн бү[...] дамар бэрхээр үнгэргэжэ [...] Томскын «Томлес» 34 [...] болонхой, юһэдэхи һуури[...] ба. Эдэнэр Новосибирскын [...] листнуудые 1:0 тоотойгоо[...] һэн байна.

Һүүлэй үеын [...] ондоо городуудай футболи[...] айлшаар ошоһон гурбан [...] һайнаар наадажа, талмай[...] шүүгээд, аян замаа саа[...] гэлжэлүүлбэ. Эдэнэр [...] гэхэдэ, Шэтын СКА, «[...] Хабаровскын СКА кома[...] болоно. Шэтын футболист[...] хүүгэйхидые 2:1 тоотойго[...] гээд, 34 очкотой болоһон. [...] жэ эдэнэр гэнтэ урагшаа-[...] дахи һуурида гарашаба.

Караганда, Барнаул, Вла[...] ток городуудай командану[...] 32 очкотой болонхой. Эд[...] һоо Барнаулай «Темп» [...] сохижо оруулһан бүмб[...] тоогоор һайн байдалтай.

Мүрысөөнэй таблицы[...] тээшэ ходоржо эхилһэн [...] (Фрунзе), «Восток», «С[...] команданууд тус тустаа 2[...] очкотой. Мүрысөөнэй та[...] һүүлшын гурбан һуури[...] таллург», «Памир», Ново[...] кын СКА команданууд га[...] һүүл барижа ябаһан ком[...] оройдхоноо 16 очкотой.

Мүнөөдэр манай «Сэлэн[...] жээтэ 34-дэхи наадаяа [...] командатай үнгэргэхэнь. [...] най ямараар дүүрэһэн ту[...] дээсэл нүгөөдэрэймнай [...] уншаарайгты.

Т. БАДМА[...]

ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. С. Лоев, Э. Баскаков иигэжэ дамжуулна: ООН-ой Генеральна Ассамблейн сентябриин 2-ой үглөөнэй пленарна заседани дээрэ политическэ юрэнхы асуудалнуудаар хөөрэлдөөн эхилээ.

Бразилиин правительствын зүгһөө үгэ хэлэхэдээ, гадаадын хэрэгүүдэй министр Пинто уласхоорондын байдалай шахардуу шанга боложо байһан тушаа һанаагаа зобожо байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ, энэ шахардуу байдал һуларуулгада али болохоор туһалхыень Генеральна Ассамблейе гэрэ уряалаа.

Уласхоорондын худалдаа наймаа тэгшэ эрхэтэйгээр, бүри ехээр үргэдхэхэ гээшэ мүнөө үе сагай шухалын шухала зорилго болоно. Энэ худалдаа наймаан мүнөөдөө һулаар хэгдэнэ, хүгжэжэ эхилһэн оронуудай аша туһада тааралданагүй гээд Пинто мэдүүлээ.

ЮАР-ай болон Урда Родезиин расистнууд хүнэй гол эрхые сахидаггүй байһантай, США-гай ба ДРВ-гэй түлөөлэгшэдэй Париждахи хөөрэлдөөнэй үрэгүй байһантай дашарамдуулан һанаагаа зобожо байһанаа Бразилиин түлөөлэгшэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Гүрэнэй секретарь Дин Раскын трибуна дээрэ гаража ерэхэдэ: «Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулагты!», «Американ хүбүүдые гэртэнь бусаагты!» гэжэ зал соо һууһан хүнүүд хашхаралдаа. XXIII сессиин түрүүлэгшэ Эмилио Арепалесай (Гватемала) залуу американецуудые зал сооһоо хүсөөр гаргаһанай һүүлээр Дин Раск үгэеэ хэлэжэ эхилһэн байна.

Генеральна Ассамблейн XXIII сессиин зүбшэхэ зүйлдэ ямаршье хамаагүй «Чехословакиин асуудал» гэдэгые хэрэглэхэ гэжэ американ делегаци оролдолго гаргаа.

Гүрэнэй секретариин хэлэһэн үгэ соо ямаршье тодорхой дурадхал оруулагдаагүй. Вьетнам тушаа США-гай баримталдаг урдын тааруугүй хараа бодолые тэрэ дахин дабтаа, Дүтын Зүүн зүг тушаа Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой резолюциие США-гай зүбшөөжэ байһан тухай мэдүүлээ.

«Буу зэбсэг түхеэрэлгын хойноһоо хинаха» гэһэн бүлэг соогоо «ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай» договорые бүхы оронуудай эсэслэн баталалга» ядерна зэбсэг тарааха замда ехэ һаад хаалта боложо үгэхэ гэжэ найдажа байһанаа Раск элирхэйлэн мэдүүлээ.

Бүхы хүн түрэлтэнэй дэбжэлтын аша туһые харан, эб найрамдал бэхижүүлхэ шухала гэжэ Габоной гадаадын хэрэгүүдэй министр Ж.-Р. Айюне онсолон тэмдэглээ.

Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Т. Нилльсон Генеральна Ассамблейн үглөөнэй заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

Демократическа олониитын баалалтаар

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Нютагай шэнэ түхэлэй национал-демократическа партиие хорихо алхамуудые хэхэ асуудал Баруун Берлинэй эзэмдэлгын засагаархидай урда табихыень бургомистр Шоцуда Баруун Берлинэй сенат даалгаа гэжэ эндэ мэдээжэ болоо.

«Эдэ партинуудые хорихо ябадал түйлаха» зорилгоор городой Англиин, Францин ба Американ командованинуудта сенадай шиидхэбэри тухай Баруун Берлинэй засагаархидай түлөөлэгшэ соносхоо.

Демократическа ба фашизмда эсэргүү хүсэнүүдэй баалалтаар Баруун Берлинэй сенат иимэ алхам хэһэн байна. Эдэ хүсэнүүд Баруун Берлиндэ НДП-е тарааха тухай нэгэтэ бэшэ эрилтэ хэдэг байгаа. Городой профсоюзууд, тэрэшэлэн залуушуулай ба студентнүүдэй элдэб организацинууд НДП-е хорихо тухай эрилтэ хэдэг болоһоор үнинэй юм.

ГКП-гэй боннско бюрогой харата ябуулга

БОНН. (ТАСС). Германиин Коммунис партиин шэнээр байгуулагдаһан боннско бюрое «танигдаагүй хүнүүд» октябриин 1-эй һүни добтолоо. Бюрогой байшангай сонхо руу тэдэнэр найма дахин буудаа.

ГКП-гэй Боннско бюрогой секретариадай түлөөлэгшын ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлһэнэй ёһоор, энэ ушар «эртээнһээ зорюута бэлэдхэгдэһэн харата ааша» байһан болоно. Бюрогой байшанда мүнөө дээрээ гаршаг үлгэгдөөгүй, тиимэһээ ГКП-гэй шэнээр байгуулагдаһан бюрогой ямар гэр соо байһан тухай добтолгодо хабаадагшад урид мэдэһэн болоно бшуу. Энэ добтолгын урда тээхи үдэшэ шэнэ түхэлэй фашис национал-демократическа партиин ехэ митинг Бонндо болоһон байгаа.

Телефон · Телеграф · Хилын сааһанһаа · Радио

Гуннар Яррингын мэдүүлгэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Иерусалимай дээгүүр тушаалтадай мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн, Франс Пресс агентство иигэжэ дамжуулна. Хэрбээ октябриин 31 хүрэтэр Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдалай гуримшуулагдаагүй һаань, зууршалга хэхэ үүргэһөө арсахаа байһан тухайгаа У. Танда, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалнуудта хамаатай оронуудай правительствануудта Гуннар Ярринг мэдээсээ.

Шэнэ түхэлэй нацистнууд шангаар сохюулаа

БОНН. ТАСС-ай корреспондент Ю. Борисов иигэжэ дамжуулна:

Адольф фон Тадденай хабаадалгатайгаар шэнэ түхэлэй нацис национал-демократическа партиин (НДП) митинг үсэгэлдэр октябриин 1-дэ Бонндо болоходоо урагшагүйдөө. Шэнэ түхэлэй нацистнуудта городой тон томо зал болгошо «Бетховен—Халле» үгтэһэн байгаа.

Гэбэшье, ФРГ-дэ шэнэ түхэлэй фашизмын аюулай тохёолдожо байһые буруушааһан үгэнүүдтэй транспарантнууд ба лозунгнуудые бариһан хэдэн зуун хүн митингын эхилхын урда тээ залай үүдэндэ суглараһан байгаа. НДП-гэй митингын хэдэн зуун полициинхидээр хамгаалагдаһан болобошье, буруушаалгын демонстрацида хабаадагшад байшангай гол үүдые хүреэлһэн байгаа.

Фон Таллинда үгэ үгтэбэ гэжэ соносхогдоходонь, буруушаалга мэдүүлһэн оог хашхаралдаанууд болоо.

Зэрлиг муухай ябуулганууд

ПНОМПЕНЬ. (ТАСС). Вьетнамда американ сэрэгэйхидэй хэрэглэдэг хорото бодосууд Камбоджодо эсэргүү ээрхэг ябуулганууд үедэ хэрэглэгдэнэ. Пномпеньдэ гарадаг «Камбодж» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, американ самолёдууд Ратанакири гэжэ Камбоджын провинцида хорото бодосуудые нэгэтэ бэшэ хаяжа, ургамалнуудыень һалгааһан байха юм.

Хэрэгсээнгүй орхилгын хойшолон

ЛОНДОН. (ТАСС). Али бүхы түхэлэй дайшалхы самоледдуудые, залан шэглүүлдэг һомонуудые бүтээхэ эрхэ байдал бии болгохо зорилгоор ФРГ-дэ авиационно промышленностиие шэнэдхэн байгуулха хүдэлмэри үргэнөөр эхилээ гээд «Дейли экспресс» газетын сэрэгэй асуудалнуудай талаар шэнжэлэгшэ Ч. Пинчер мэдээсэнэ. Баруун Германи тушаа баруун гүрэнүүдэй хэмжээ абаагүй дээрэһээ буу зэбсэгэй талаар ФРГ-дэ хэгдэһэн хизаарлалтын хүсэндөө байхаяа болиһон тухай һануулхадаа, Пинчер иигэжэ бэшэнэ: «Брюссельскэ договор (Баруун Европын холбоо байгуулха эхи табиһан. — ТАСС-ай ажаглалта) сэрэгэй промышленностиие хүгжөөлгөөр Баруун Германида хизаарлалта хэһэн байгаа. Мүнөө Баруун немецүүд «стратегическэ бомбардировщигуудһаа» бэшэ бүхы түхэлэй самолёдуудые бүтээхэ эрхэтэй болоо.

Бүхы Баруун Европодо самолёт бүтээлгээр түрүү һуури эзэлхэ гэһэн ФРГ-гэй һэдэлгэнүүд тухай мэдээсэхэдээ, хамагай түрүүндэ энэ талаар Англи хохидолдо орохо гээд Ч. Пинчер мэдээсэнэ.

ФРАНЦИИН ПАРЛАМЕНТДА

ПАРИЖ. (ТАСС). Финансын талаар правительственна хоёр хуулиин проект зүбшэн хэлсэхын тулада сугларһан француз парламентын онсо яаралтай сесси октябриин 1-дэ хүдэлмэреэ дүүргээ.

Сессиин баталһан хуулиин хоёр проект томо монополинуудта нэмэлтэ хүнгэлэлтэ үгэхэ гэжэ хараалангхай. Энэнь налог түлэгшэдэй хүзүүндэ хэдэн миллиард франкые тохохо байна.

Парламентын намарай ээлжээтэ сесси октябриин 2-то нээгдээ. Сессиин түрүүшын заседани дээрэ гадаадын политикын талаар гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Дебре правительственна мэдүүлгэ хээ.

Шэнэ түрүүлэгшые һунгаха ёһотой сенадай заседани дээрэ энэ тушаалда Жорж Коньо гэгшые бүлэг сенаторнууд-коммунистнууд дурадхаа.

СУКАРНО МҮРДЭЛГЭДЭ ОРОО

ДЖАКАРТА. (ТАСС). Индонезиин урдын президент Сукарно хаалтада ороод, «таһалгаряагүй мүрдүүлжэ байнхай» гээд Индонезиин «Нусантара» газетэ мэдээсэнэ. Президентын тушаалһаа болюулагдаһанайнгаа һүүлээр политическэ ябуулга хэхыень тэрэниие хориһон Арадай саг зуурын консультативна конгрессэй тогтоолые хэрэгсээнгүйгөөр, Сукарно политическэ ябуулга хээ гэжэ мүрдэлгөөр тодоруулагдаа гээд газетэ бэшэнэ.

Сукарно мүшхүүлжэ байнхай гэжэ Индонезиин мүнөөнэй президент Сухарто лаблан баталаа.

Һүүлэй үедэ Сукарно Джакарта шадарай Богоре гэжэ курортно городто энгэй хүн шэнгеэр ажаһуудаг байгаа.

АРАБ ПАТРИОДУУДАЙ ЯБУУЛГАНУУД

БЕЙРУТ. (ТАСС). Г[...]а шадарай нютагуудта сентябриин хоёрдохи хахадай үедэ араб патриодуудтай дайлалдахадаа, израиль эзэрхэг түримхэйшүүл 38 хүнөө алдаа гээд «Национальное освобождение» гэжэ Палестинскэ организациин эндэ толилһон коммюнике соо хэлэгдэнэ. Израилиин тагнуулай органуудай гурбан ахалагша офицер тэдэ алуулагшадай тоодо оролсоно. Патриодууд хоёр бронетранспортёр, хэдэн сэрэгэй машина, пулемёдуудай хоёр үүрхай, сэрэгэй бусад элдэб янзын хэрэгсэлнүүдые усадхаа.

Зоримгой добтолгонуудта хабаадаһан бүхы хүнүүд өөһэдынгөө баазануудта бүрин бүтэнөөр бусажа ерээ гээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

ЛЕЙБОРИС ПАРТИИН ЖЭЛ БҮРИИН КОНФЕРЕНЦИ

БЛЭКПУЛ. (ТАСС). Лейборис партиин жэл бүриин 67-дохи конференци сентябриин 30-да Блэкпулдэ нээгдээ. Правительствын дотоодын ба гадаадын политикын хэдэн олон асуудалые конференци зүбшэн хэлсэхэ байна.

Нютагай партийна организацинуудай, хамтын гэшүүнэй эрхэтэйгээр лейборис партида ородог профсоюзна нэгэдэлнүүдэй конференциин үзэмжэдэ табиһан резолюцинуудай олонхинь правительственна хараа шугамай олон талые хурсаар шүүмжэлһэн байха юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ. Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой, Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, мал адуулагшадай социалис уялганууд. «Коммунистнуудай эдэбхи—эмхидхэлэй хүдэлмэриһөө» гэһэн А. Бардоновой статья (түгэсхэлынь хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта). ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо» гэһэн гаршаг доро материалнууд. А. Галеутдинов, А. Куклин гэгшэдэй статья. Манай почто.

Гурбадахи хуудаһанда: «Ажалаймнай дүнгүүд, саашанхи зорилгонууд» гэһэн Н. Мадуевай статья. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Спорт. Манай интервью. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУ[Д]

18 часһаа «Манай Г[...] гэһэн фильм. 18 час 20 ми[...] һаа ород арадай дуунууд [...] лагдаха. 18 час 45 мину[...] тооги дээрэ гээлтэ хоролто[...] гэһэн дамжуулга. 19 [...] «Холо, ойрын һонин». [...] хэлэн дээрэ). 19 час 20 [...] һаа «Социализмын, эб най[...] лай ба хани барисаанай [...] гэһэн киноочерк. 19 час 30 [...] нутаһаа спортын һонин. 20 [...] 15 минутаһаа «Арадай хи[...] дай экран». 20 час 50 мину[...] «Сын Они» гэһэн теле[...] фильм. (хоёрдохи серинь). [...] час 30 минутаһаа ТАСС-ай [...] тээр абтаһан мэдээсэл. [...] уларил. 21 час 40 минут[...] «Женя, Женечка и Катюша» [...] һэн уран һайханай филь[...]

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМ[...]

Манай адрес, телефонуу[д]

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—68-7[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности [...] строительства—61-35, советского строительства и быта—69-[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин[...] бюро 57-63, фотолаборатория 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при С[о]вете Министров БурАССР.

Н-01976. Зак. № 10[...]